

Слово Кобзаря

щоквартально

ISSN 2939-2527

30 червня 2026 року, номер 18

Slovo Kobzara | tromjesečnik UKPD Kobzar Zagreb

**ЛЮБОМИР СТАХОВ – МИТЕЦЬ МІЖ
ДВОМА БАТЬКІВЩИНАМИ: УКРАЇНСЬКЕ
КОРІННЯ ТА ВЕРШИНИ ХОРВАТСЬКОЇ
СКУЛЬПТУРИ В ГАЛЕРЕЇ КЛОВИЧЕВІ
ДВОРИ / с.13**

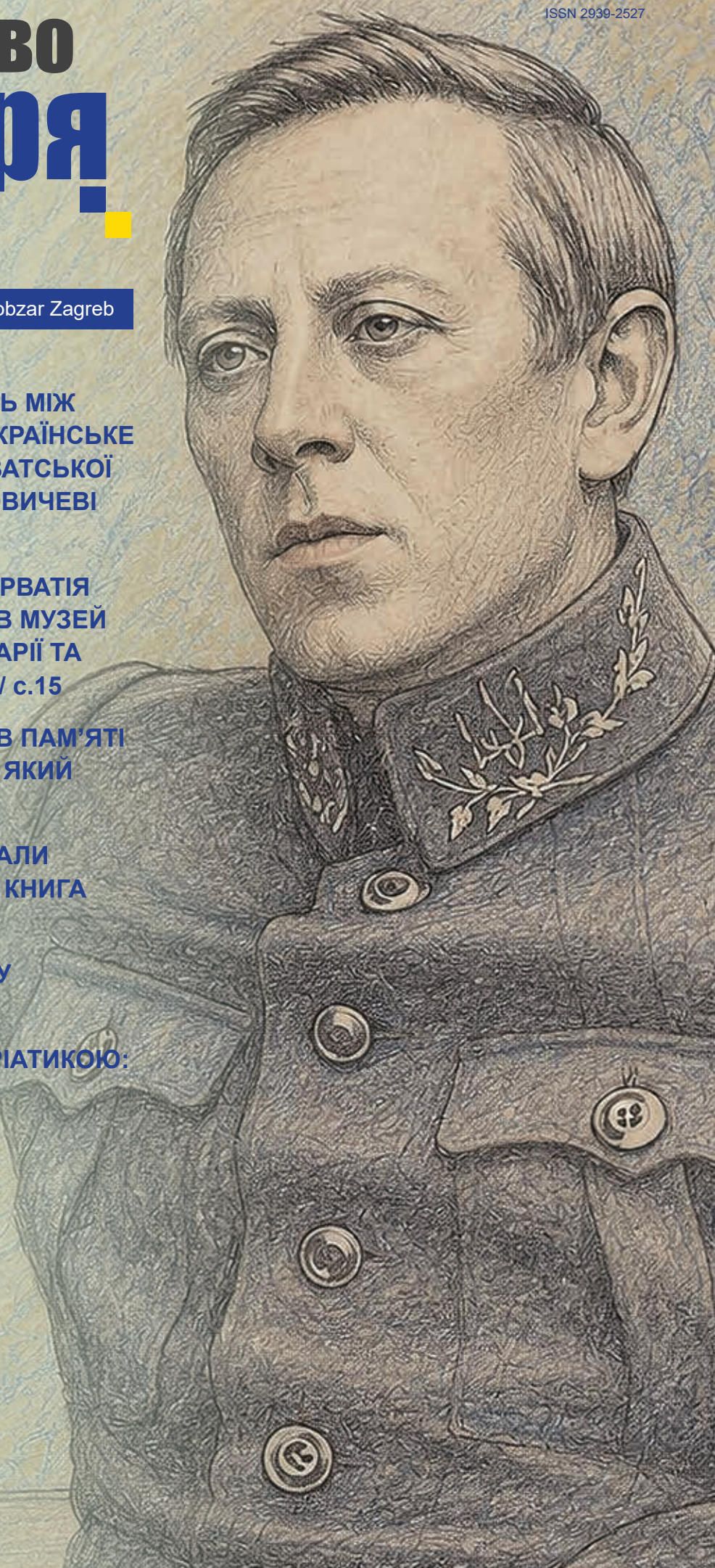
**ПРЕЗИДЕНТ РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ
ЗОРАН МІЛАНОВИЧ ВІДВІДАВ МУЗЕЙ
ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ СЕМІНАРІЇ ТА
КОНКАТЕДРАЛЬНИЙ СОБОР / с.15**

**СИМОН ПЕТЛЮРА: СТО РОКІВ ПАМ'ЯТІ
ПРО ГОЛОВНОГО ОТАМАНА, ЯКИЙ
ЗАГИНУВ У ПАРИЖІ / с.16**

**«УКРАЇНЦІ ХОРВАТІЇ: МАТЕРІАЛИ
ТА ДОКУМЕНТИ» — ВОСЬМА КНИГА
ВИЙШЛА ДРУКОМ / с.17**

**ДНІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ У
ВУКОВАРІ / с.19**

**УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ НАД АДРІАТИКОЮ:
ЮВІЛЕЙНИЙ X УКРАЇНСЬКИЙ
ФЕСТИВАЛЬ У РІЄЦІ / с.24**

ВСТУПНЕ СЛОВО РЕДАКТОРА / с.2
УКРАЇНЬСЬКА МИСТЕЦЬКА СЦЕНА В ЗАГРЕБІ / с.3
ПАСХАЛЬНЕ ПОСЛАННЯ ВЛАДИКИ МІЛАНА СТИПІЧА / с.4
ХОРВАТІЯ ТА УКРАЇНА ПРОДОВЖИЛИ АКТИВНУ СПІВПРАЦЮ / с.5
ВІД БУЧИ ДО КИЄВА / с.6
ПРЕЗИДЕНТ ЗУСТРІВСЯ З ЧЛЕНАМИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ РАДИ ЦЕРКОВ І РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ / с.7
ДУБРОВНИЦЬКИЙ САМІТ ТРЬОХ МОРИВ / с.8
«КОЛИ НЕ СТУКАЮТЬ У ДВЕРІ»... / с.9
25-РІЧЧЯ ІНСТИТУТУ МИСТЕЦТВ: МІСТ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ХОРВАТІЄЮ / с.9
234-Й ШЛЯХ ДОБРОТИ: ОРГАНІЗАЦІЯ ДОБРО ДОБРИМ / с.10
ІСТОРІЯ ЯК ПРОСТІР ДІАЛОГУ – ТРИНАДЦЯТИЙ ФЕСТИВАЛЬ ІСТОРІЇ KLOFEST 2026 / с.11
РАПТОВИЙ ФІНАЛ: ЧОМУ ВІЙНА НЕ ЗАКІНЧИТЬСЯ ... / с.12
ЛЮБОМИР СТАХОВ – МИТЕЦЬ МІЖ ДВОМА БАТЬКІВЩИНАМИ / с.13
ВЛАДИКА МІЛАН СТИПІЧ ОЧОЛИВ СВЯТКУВАННЯ СВЯТИХ ... / с.14
ПРЕЗИДЕНТ РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ ЗОРАН МІЛАНОВИЧ ВІДВІДАВ МУЗЕЙ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ СЕМІНАРІЇ ТА КОНКАТЕДРАЛЬНИЙ СОБОР / с.15
У НАЦІОНАЛЬНОМУ МУЗЕЇ ЛІТЕРАТУРИ УКРАЇНИ ВІДБУЛАСЯ ПРЕЗЕНТАЦІЯ КНИГИ «А ЦЕ НАШ ПЕТЛЮРА» ... / с.15
СИМОН ПЕТЛЮРА: СТО РОКІВ ПАМ'ЯТІ ... / с.16
«УКРАЇНЦІ ХОРВАТІЇ: МАТЕРІАЛИ ТА ДОКУМЕНТИ» — ВОСЬМА КНИГА ВИЙШЛА ДРУКОМ / с.17
ДНІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ У ВУКОВАРІ / с.19
«СЛАВА» — ПОЕТИЧНА ШАНА... / с.20
ГЛОБАЛЬНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ САМІТ У БЕРНІ / с.21
ХОРВАТІЯ ТА УКРАЇНА ПОГЛИБЛЮЮТЬ СТРАТЕГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО / с.21
ПРЕЗЕНТАЦІЯ КНИГИ «СИН – ІСТОРІЯ ТОНІ» / с.22
УКРАЇНСЬКИЙ «ДУДАРИК» ПІДКОРИВ ЗАГРЕБ І ПОДАРУВАВ ЗАДАРУ НЕЗАБУТНЮ ЗУСТРІЧ З УКРАЇНСЬКОЮ ХОРОВОЮ ТРАДИЦІЄЮ / с.23
«УКРАЇНСЬКІ АКВАРЕЛІ» / с.24
УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ НАД АДРІАТИКОЮ: ЮВІЛЕЙНИЙ Х УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ У РІЄЦІ / с.24
РІЄКА У ЗНАКУ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ / с.25
ГАЛА-КОНЦЕРТ Х. МІЖНАРОДНОГО УКРАЇНСЬКОГО ФЕСТИВАЛЮ... / с.26
УЧАСТЬ УКПТ «КОБЗАР» – ЗАГРЕБ У Х ЮВІЛЕЙНОМУ МІЖНАРОДНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ФЕСТИВАЛІ В РІЄЦІ / с.28
ОСТАННЯ ДОРОГА СЕСТРИ АЛОЙЗІЇ КЛЕПАЦ / с.29
ГЕРОЇЧНИЙ ОПІР ТА КУЛЬТУРНИЙ МІСТ / с.29
ХОРВАТІЯ ЯК ПРОСТІР ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗАХИСНИКІВ І ДІТЕЙ / с.30
ВЕСНА–ЛІТО 2026: ЕСКАЛАЦІЯ... / с.31
НОВИЙ ФАЗОВИЙ ЗСУВ ВІЙНИ / с.32

ГОЛОВНА СТОРІНКА: МУРАЛ «СИМОН ПЕТЛЮРА» –
УКРАЇНСЬКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ДІЯЧ (АДАПТОВАНО ШІ, 2026)

ISSN 2939-2527

SLOVO KOBZARA

Nakladnik: UKPD «KOBZAR» ZAGREB

Za nakladnika: Slavko Burda

UREDNIŠTVO

Slavko Burda, glavni urednik • Jelisaveta Batinić, lektor za ukrajinski jezik •
Sergej Burda, priprema za tisak • Etna Nikić, dopisnik • Kristijan Dobroslav Zuzija,
dopisnik

ZAGREB, 2026.

Časopis «Slovo Kobzara» se izdaje uz financijsku podršku Savjeta za nacionalne
manjine Republike Hrvatske.

СЛОВО КОБЗАРЯ

Видавець: УКПТ «КОБЗАР» ЗАГРЕБ

Для видавця: Славко Бурда

РЕДАКЦІЯ

Славко Бурда, головний редактор • Єлисавета Батинич, лектор української
мови • Сергій Бурда, додрукарська підготовка • Етна Нікіч, кореспондент •
Крістіян Доброслав Зюзія, кореспондент

ЗАГРЕБ, 2026

Журнал «Слово Кобзара» видається за фінансової підтримки Ради
національних меншин Республіки Хорватія.

IMPRESSUM

Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo «Kobzar» Zagreb • Ustrinska ulica 13., 10000
Zagreb, Republika Hrvatska • slavkoburda.hr@gmail.com • zagreb.kobzar@gmail.com

ВСТУПНЕ СЛОВО РЕДАКТОРА

Перед вами вісімнадцятий номер часопису «Слово Кобзаря» — видання, яке, можливо, як жодне з попередніх, засвідчує, наскільки багатою, живою та різноманітною є історія української присутності в Хорватії і наскільки глибоко вона вкорінена у спільному європейському просторі культури, історії та солідарності.

«Слово Кобзаря» — щоквартальне видання Українського культурно-просвітнього товариства «Кобзар» у Загребі, на сторінках якого систематично висвітлюються й документуються всі напрями діяльності Товариства — від культурних і мистецьких подій до освітніх, гуманітарних та громадських ініціатив. Завдяки цьому часопис є не лише надійним джерелом актуальної інформації про життя української громади, а й цінним літописом її розвитку, збереження національної ідентичності та вагомому внеску в суспільне життя Хорватії.

Цей номер виходить у час, коли повсякденне життя українців нерозривно переплітається з викликами війни, культурною стійкістю, боєм утрат і силою творчого відродження. Водночас воно сповнене живої пам'яті про минуле та непохитної віри в майбутнє. Саме тому матеріали, які ми пропонуємо вашій увазі, розповідають не лише про події — вони свідчать про людей, зустрічі та зв'язки, що долають кордони. Вони розповідають про мости дружби, співпраці та взаєморозуміння, які, попри всі випробування нашого часу, продовжують будуватися й міцніти.

І цей випуск ще раз підтверджує, що культура є не лише хранителькою минулого, а й силою, яка формує сьогодення та відкриває шлях у майбутнє. Кожна опублікована історія, кожна світлина й кожен текст є частиною спільного прагнення зберегти нашу ідентичність, плекати культурну спадщину та зміцнювати зв'язки між українцями в Хорватії й Батьківщиною, а також між усіма людьми доброї волі, які поділяють цінності свободи, людської гідності та солідарності.

Нехай сторінки цього номера стануть для вас джерелом нових роздумів і натхнення, а також нагадуванням про те, що єдність, культура та людська близькість залишаються непохитними цінностями, які не здатні зруйнувати навіть найтяжчі випробування.

У Загребі та інших містах Хорватії формується нова культурна сцена, де українські митці більше не є лише гостями, а повноправними учасниками спільного культурного простору. Кінофестивалі, концерти, виставки та літературні вечори стають місцями діалогу та взаєморозуміння, де мистецтво стає мовою, що не потребує перекладу.

Водночас цей номер містить і матеріали про потужну інституційну та дипломатичну співпрацю Хорватії та України — від державних зустрічей і стратегічних партнерств до спільних роздумів про післявоєнну відбудову та майбутнє

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРИ УКРАЇНИ ЮЛІЯ СВИРИДЕНКО ТА ХОРВАТІЇ АНДРІЙ ПЛЕНКОВИЧ - ДУБРОВНИК, 2026.

ЖУРІ «ФРАНКОВІ ЗОРІ — РІСКА 2026»

Європи. У цих зустрічах проглядається більше, ніж політика: спільна відповідальність за свободу, мир і європейську стабільність.

Не залишаємо поза увагою й історичний вимір ідентичності. Через тексти про Симона Петлюру, українську культурну спадщину та сучасні інтерпретації історії цей номер нагадує, що пам'ять є основою будь-якого майбутнього розвитку. Культура пам'яті тут не замкнена в минулому — вона активно формує сучасність.

УКПТ «Кобзар» із Загреба з гордістю зазначає, що у другому кварталі 2026 року побачила світ восьма антологія «Українці Хорватії: Матеріали і документи», яка є продовженням багаторічної видавничої та документальної діяльності товариства та важливим внеском у збереження і системне представлення культурної та історичної спадщини української громади в Хорватії.

Водночас поетичні та мистецькі голоси з різних середовищ підтверджують, що українське слово, пісня і образ і надалі мандрують, об'єднують і надихають — від Ріски до Загреба, від Загреба до Європи.

На сторінках цього номера ви також знайдете роздуми про глобальну українську єдність, про виклики війни, яка триває, а також про незгасаючу віру в те, що через культуру, діалог і солідарність можна будувати більш стійкий і справедливий світ.

Щиро дякуємо всім авторам, митцям, інституціям і читачам, які своєю відданою працею та підтримкою сприяють тому, що «Слово Кобзаря» залишається простором зустрічі, взаєморозуміння і творчості.

Редакція бажає вам приємного читання.

Славко Бурда

УКРАЇНЬСЬКА МИСТЕЦЬКА СЦЕНА В ЗАГРЕБІ: НОВА ХВИЛЯ КУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ХОРВАТІЄЮ

Українські митці в Загребі: міграція як джерело нової творчої сцени

Упродовж квітня 2026 року в Загребі відбулася серія культурних подій за участю українських митців, музикантів, фотографів і кінематографістів, які після початку війни переїхали до Хорватії. Однією з найпомітніших програм став мистецький цикл «Moving Pictures: Encounters», що проходив у Кіноклубі Загреба з 1 по 29 квітня.

Проект був присвячений темам міграції, пам'яті та особистого досвіду життя між різними країнами та культурами. Учасники створювали короткометражні фільми, відеощоденники та мультимедійні роботи, що досліджують втрату дому, адаптацію та пошук ідентичності в новому середовищі. Особливий акцент було зроблено на інтимних, особистих історіях, а багато робіт створювалися у форматі мобільного відео, що додавало їм автентичності.

Організатори підкреслювали, що мета програми — дати митцям можливість говорити про власний досвід через мистецтво, а не через політичні наративи. Саме тому багато робіт поєднують архівні кадри українських міст із сучасними зйомками Загреба, створюючи відчуття життя між двома реальностями.

Фінальна презентація 29 квітня привернула значну увагу публіки, особливо завдяки відеоесе, що порушували теми самотності, мовної адаптації та емоційних наслідків вимушеної міграції. Критики відзначали, що простота вираження лише підсилює їхню щирість і емоційну силу.

Українські митці водночас дедалі активніше інтегруються в незалежну культурну сцену Загреба, співпрацюють із хорватськими авторами та беруть участь у фестивалях і виставках, поступово стаючи частиною місцевого культурного середовища міста.

Документальне кіно як простір пам'яті: українська кінематографія у фокусі ZagrebDox 2026

З 19 по 26 квітня 2026 року в Загребі відбувся міжнародний фестиваль документального кіно ZagrebDox 2026, який цього року особливо зосередився на темах війни, пропаганди, пам'яті та сучасних конфліктів. Українські документальні фільми та пов'язані дискусії стали однією з найпомітніших частин програми.

Покази відбувалися в кінотеатрі «Kaptol Boutique Sinema», а фестиваль зібрав авторів, продюсерів, журналістів і кінокритиків з усієї Європи. Великий інтерес аудиторії викликали українські стрічки, що розповідають про життя цивільних під час війни, внутрішнє переміщення та культурний спротив у кризових умовах.

Після показів відбувалися обговорення з авторами, під час яких часто проводилися паралелі між сучасним українським досвідом і війною в Хорватії 1990-х років. Саме ця емоційна близькість значною мірою пояснює високий інтерес публіки.

Однією з ключових дискусій фестивалю стала роль документального кіно в епоху дезінформації, де учасники наголошували, що документалістика сьогодні виконує не лише мистецьку, а й суспільну функцію — як інструмент збереження правди та колективної пам'яті.

Українські автори підкреслювали важливість фіксації воєнної реальності не тільки для сучасників, але й для майбутніх поколінь. Особливо важливо, що покази відвідували також молоді хорватські митці, студенти та представники незалежної культурної сцени, а дискусії часто тривали довше за самі сеанси.

Критики підсумовують, що ZagrebDox 2026 підтвердив зростаючу присутність українського кіно в європейському культурному просторі та показав, що українська тематика дедалі частіше сприймається через призму мистецтва, а не лише політики.

Редакція «Слово Кобзаря»

ПАСХАЛЬНЕ ПОСЛАННЯ ВЛАДИКИ МІЛАНА СТІПІЧА

Дорогі брати священники, диякони, преподобні монахи і монахині, любі віряни нашої Крижевецької єпархії!

«Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав і тим, що в гробах, життя дарував!»

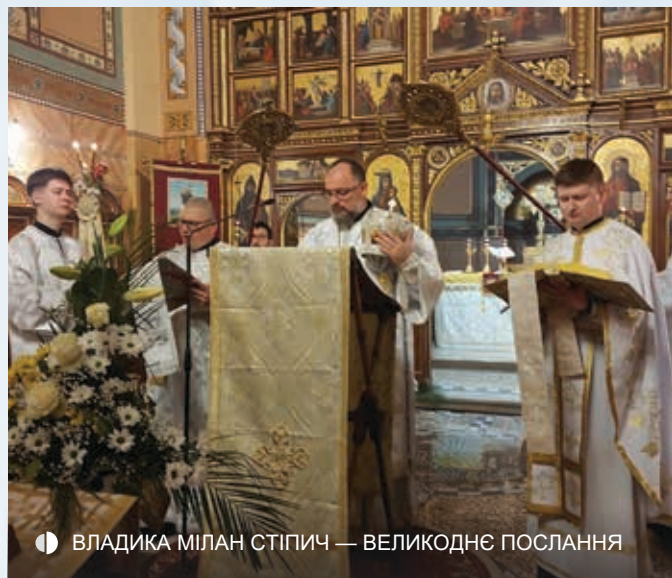
Цим переможним тропарем, який цими днями лунатиме в нашому катедральному храмі в Крижевцях, у нашому співкатедральному храмі в Загребі та в кожній нашій парафіяльній спільноті — від Словенії через усю Хорватію і Боснію та Герцеговину — звіщаємо світові найбільшу істину історії: Христос воскрес! Темрява гробу відступила перед Світлом, що не знає заходу.

У «світлій ночі», - так отці Церкви називають ніч Христового Воскресіння, не можемо не пригадати безсмертні слова святого Івана Золотоустого з його славної Пасхальної проповіді:

«Нехай ніхто не оплакує своєї вбогості, бо з'явилося спільне Царство. Нехай ніхто не оплакує своїх гріхів, бо з гробу засяяло прощення. Нехай ніхто не боїться смерті, бо смерть Спасителя визволила нас!»

Золотоустий нагадує нам, що Пасха — це не лише спомин історичної події, але дійсність, яка відбувається тепер. Бенкет віри приготований для всіх — і для тих, що постили, і для тих, що вагалися, бо Господь наш є Богом милосердя і нового початку, Бог, який «і останнього приймає як першого», і який «радіє ділу, а намір хвалить».

Співаючи радісні пісні перемоги, наші очі не закриті перед стражданням світу. Дивимося на схід Європи, особливо на нашу сестринську країну Україну, яка вже понад чотири роки терпить страшну агресію; на Святу

ВЛАДИКА МІЛАН СТІПІЧ — ВЕЛИКОДНЕ ПОСЛАННЯ

Землю і особливо на Іран, де гине багато невинних людей. Війни, економічна нестабільність і моральні блукання сучасної людини створюють враження, що камінь гробу ще й досі лежить на своєму місці — непорушний і важкий.

Папа Франциск в одному зі своїх великодніх послань сказав: «Воскресіння Христа — це не якась утіха з минулого, але сила, яка проникла у світ. Там, де здається, що все мертво, повсюди знову з'являються паростки воскресіння. Це сила без рівних». Папа закликає нас не бути «похмурими християнами», але тими, хто в руїнах світу бачить будівництво Божого Царства Христового. Криза, в якій перебуває сучасне суспільство, є не лише матеріальною, але глибоко духовною. Але саме в темряві найяскравіше світить пасхальна свічка. Наша єпархія, яка протягом історії часто страждала і несла тяжкі хрести переселень і переслідувань, найкраще знає, що після кожної Великої п'ятниці неминуче приходить світанок Воскресіння. Ми готуємося до наступного 2027 року — нашого ювілейного року, коли святкуватимемо двохсотп'ятдесятиріччя заснування нашої Крижевецької єпархії.

Цей ювілей — не лише спомин великої кількості років; це свідчення тривалого свідчення віри в Христа — у душі нашої візантійської літургійної та духовної спадщини.

Як ваш пастир, моє серце сьогодні особливо з вами, дорогі віряни, і з вашими родинami, а також зі священниками, дияконами та їхніми родинami. Родина — це наша «домашня Церква». Бачу ваші труднощі — турботу батьків про виховання дітей у вірі, страхи молоді перед майбутнім, самотність наших старших і хворих. Літургія Пасхи говорить нам: «Очистімо чуття — і побачимо Христа, що сяє неприступним світлом воскресіння». Закликаю вас, дорогі брати і сестри: очистіть свої серця прощенням. Нехай у ваших домівках припиниться кожне гірке слово, нехай згасне кожна сварка. Будьте одне для одного «благовісниками» нового життя у Христі. Нехай ваша трапеза буде не лише місцем споживання їжі, але місцем зустрічі з воскреслим Христом, який присутній там, де двоє чи троє зібрані в Його ім'я.

Особливо хочу заохотити наших священників бути близькими до народу, бути пастирями, які, приносячи розраду Воскреслого в кожен дім. Наша єпархія, хоч і невелика числом, є великою силою віри і багатством традиції, яку ми покликані берегти.

Пасха — це свято переходу — від рабства до свободи, від ненависті до любові, як співаємо в пасхальних стихирах: «День Воскресіння — просвітімося торжеством і один одного обіймімо. Скажімо: "Брати!" — і тим, що нас ненавидять; простімо все задля Воскресіння!» Це є суть християнства: здатність назвати братом навіть того, хто нас скривдив. Без прощення наш піст і наші молитви залишаються порожніми. Воскреслий Христос дарує нам мир, якого світ дати не може — скористаймося цим даром.

Любі брати і сестри, нехай світло Христового Воскресіння осяє кожен куточок вашого життя. Нехай радість Пасхи прожене кожен страх із ваших сердець. Нехай хворі відчують зцілення, сумні — утіху, а самотні — тепло братньої любові. Нехай молитви Пресвятої Богородиці, святих Трьох Святителів, покровителів нашої єпархії, святого Шарбеля і всіх наших святих заступників супроводжують вас на життєвому шляху.

Преосвященному владиці Миколі, єпископу-емериту, усім нашим священникам, дияконам, монахам і монахиням, семінаристам і всім вам, дорогі брати і сестри, вірні нашої єпархії, вашим родинам, особливо хворим і немінним, нашій молоді й дітям, від щирого серця вітаю з цим радісним святом Великодня — Пасхи Господньої — і всіх вас щиро вітаю найрадіснішим привітанням:

ХРИСТОС ВОСКРЕС! – ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

владика Мілан Стіпич, єпископ Крижевецький

Крижевці, 26 березня 2026 року

● **ХОРВАТІЯ ТА УКРАЇНА ПРОДОВЖИЛИ АКТИВНУ СПІВПРАЦЮ: НИЗКА ЗУСТРІЧЕЙ НА НАЙВИЩОМУ ДЕРЖАВНОМУ РІВНІ У 2026 РОЦІ**

Загреб/Київ – Упродовж 2026 року Хорватія та Україна продовжили розвивати інтенсивний політичний діалог і партнерську співпрацю, підтверджуючи тісні двосторонні відносини через низку візитів і зустрічей високопосадовців. У центрі уваги були подальша підтримка України, європейська інтеграція, відновлення країни, енергетична безпека, гуманітарне розмінування, а також співпраця у сферах культури й освіти.

Однією з найважливіших подій став візит Прем'єр-міністра Республіки Хорватія Андрея Пленковича до Києва 24 лютого 2026 року з нагоди четвертої річниці початку повномасштабної російської агресії проти України. Під час перебування в українській столиці прем'єр-міністр Хорватії

зустрівся з Президентом України Володимиром Зеленським. Переговори були присвячені продовженню хорватської підтримки України через нові пакети допомоги, зокрема у сферах енергетики, розмінування та забезпечення необхідним обладнанням.

Подальша дипломатична активність відбулася наприкінці березня, коли міністр закордонних та європейських справ Республіки Хорватія Гордан Грліч Радман 31 березня здійснив візит до України. Під час перебування у місті Буча він вшанував пам'ять жертв російської окупації з нагоди четвертої річниці звільнення міста. Того ж дня він взяв участь у неформальній зустрічі міністрів закордонних справ держав-членів Європейського Союзу, яка відбулася у Києві, де обговорювалися подальша європейська підтримка України та спільна відповідь на безпекові виклики.

Важливий внесок у розвиток двосторонніх відносин зробила також міністр культури і медіа Республіки Хорватія Ніна Обулен Коржинек, яка 29-30 березня взяла участь у міністерській конференції «Співпраця заради стійкості» у Львові. Конференція була присвячена захисту та збереженню української культурної спадщини, а також зміцненню міжнародної співпраці в умовах воєнних руйнувань.

Двосторонні зв'язки були додатково підтверджені урочистим прийомом, організованим Посольством Республіки Хорватія в Україні 26 травня у Києві з нагоди Дня державності Хорватії та Дня Збройних сил Республіки Хорватія. У заході взяли участь представники українських державних установ, дипломатичного корпусу, культурного та економічного секторів, що підкреслило важливість подальшого розвитку співпраці між двома країнами.

Окрім офіційних візитів, Хорватія та Україна продовжували регулярні консультації на полях європейських і міжнародних заходів. Представники двох держав підтримували контакти в межах засідань Європейської ради, конференцій щодо відновлення України та її європейської перспективи, а також інших міжнародних ініціатив.

Упродовж 2026 року було також зміцнено договірну основу двосторонньої співпраці. Тривала реалізація та підготовка ключових документів, які охоплюють довгострокову підтримку України, співробітництво у сфері гуманітарного розмінування, а також програми допомоги й навчання українських дітей.

Події першої половини 2026 року свідчать про те, що Хорватія та Україна продовжують розбудовувати стратегічне партнерство, засноване на політичній солідарності, спільному досвіді у сферах оборони та відновлення, а також на спільній відданості європейським цінностям і безпеці.

ВІД БУЧІ ДО КИЄВА: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СИГНАЛ СОЛІДАРНОСТІ З УКРАЇНОЮ ТА ХОРВАТСЬКИЙ ДОСВІД ЯК МІСТ ДО ВІДНОВЛЕННЯ

Київ/Буча, 31 березня 2026 року – Через чотири роки після звільнення від російської окупації Буча знову стала місцем важливого міжнародного послання. У місті, яке стало одним із найвідоміших символів страждань цивільного населення під час російського вторгнення в Україну, зібралися представники європейських держав, щоб вшанувати пам'ять жертв та заявити, що відповідальність за скоєні злочини має бути невід'ємною частиною майбутнього миру.

Серед європейських посадовців, які прибули до України, був і міністр закордонних та європейських справ Республіки Хорватія Гордан Грліч Радман. Його візит розпочався у Бучі, де він вшанував пам'ять жертв російської окупації з нагоди четвертої річниці звільнення міста.

Сьогодні Буча несе важкий тягар пам'яті. Навесні 2022 року, після відходу російських військ із районів навколо Києва, світ дізнався про масштаби страждань мирного населення та руйнувань, які залишилися після окупації. Вулиці міста, що стали місцем задокументованих свідчень

РОСІЙСЬКІ ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ В БУЧІ

воєнних злочинів, сьогодні є також простором міжнародного вшанування пам'яті.

У тиші меморіальних місць та під час церемонії вшанування загиблих європейські міністри наголосили на важливості збереження пам'яті, а також на необхідності продовження допомоги Україні у захисті її територіальної цілісності та європейського майбутнього.

Після пам'ятної церемонії у Бучі дипломатичні заходи продовжилися в українській столиці. У Києві відбулася неформальна зустріч міністрів закордонних справ держав-членів Європейського Союзу, у якій взяли участь представники країн ЄС та українське державне керівництво.

Переговори в Києві були присвячені подальшій європейській підтримці України, безпековим викликам, з якими стикається Європа, а також шляхам, якими міжнародна спільнота може сприяти досягненню справедливого та тривалого миру. Особливу увагу було приділено необхідності довгострокової підтримки України – не лише під час бойових дій, а й у період відбудови, який настане після завершення війни.

Для Хорватії ця зустріч мала особливе значення через власний досвід, здобутий під час Вітчизняної війни. Міністр Грліч Радман наголосив на хорватському досвіді післявоєнної відбудови, мирної реінтеграції, розмінування та допомоги ветеранам як на сферах, у яких Хорватія може запропонувати Україні свої знання та підтримку.

У центрі обговорень також була тема українських ветеранів – їхнього повернення до цивільного життя, реабілітації та суспільної інтеграції. Хорватія разом зі Швецією виступила з ініціативою щодо необхідності створення більш ефективного європейського підходу до цієї проблематики, враховуючи, що після завершення війни кількість українських ветеранів буде надзвичайно великою.

Візит хорватського міністра до України таким чином поєднав два важливі виміри: символічний – висловлення поваги до жертв війни, і практичний – передачу хорватського досвіду подолання наслідків збройного конфлікту.

Буча того дня стала місцем пам'яті, а Київ – місцем політичного діалогу. Між цими двома містами сформувалося

одне спільне послання: мир означає не лише припинення бойових дій, а й відновлення життя, довіри та інституцій.

Хорватія, спираючись на власний досвід воєнних руйнувань і післявоєнної відбудови, прагне зробити внесок у цей процес – допомогти Україні пройти шлях від воєнного випробування до періоду стійкого миру та відновлення.

● ПРЕЗИДЕНТ ЗУСТРІВСЯ З ЧЛЕНАМИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ РАДИ ЦЕРКОВ І РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

14 квітня 2026 року Президент України Володимир Зеленський провів зустріч із представниками Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій, привітав їх зі святами та подякував за важливу підтримку українських військових і всіх громадян у час війни.

Президент наголосив на важливості єдності держави та релігійних спільнот, які допомагають людям, підтримують захисників України та зміцнюють духовну стійкість суспільства.

Голова Державної служби України з етнополітики та свободи совісті Віктор Єленський зазначив, що цього року Всеукраїнська рада церков і релігійних організацій відзначає 30 років своєї діяльності.

Головуючий у Раді церков, єпископ Закарпатської реформатської церкви Олександр Зан-Фабіан подякував за визнання ролі духовенства під час війни та підкреслив, що релігійні організації продовжують підтримувати український народ, допомагаючи зберігати моральну та духовну стійкість.

Предстоятель Православної церкви України, митрополит Київський і всієї України Епіфаній, подякував державі за співпрацю та наголосив, що церкви й надалі готові працювати разом на благо України, особливо в цей складний період.

Глава Української греко-католицької церкви, Верховний архієпископ Києво-Галицький Святослав Шевчук, акцентував увагу на важливій ролі релігійних громад у світі як представників України. Він зазначив, що боротьба за вільну Україну нерозривно пов'язана із захистом релігійної свободи, згадавши також 80-ту річницю ліквідації УГКЦ сталінським режимом.

Серед представників інших конфесій виступили єпископ-ординарій Києво-Житомирської дієцезії Римсько-католицької церкви в Україні Віталій Кривицький, голова Всеукраїнського союзу церков евангельських християн-баптистів Валерій Антонюк та старший єпископ Української церкви християн віри евангельської Анатолій Козачок.

Вони наголосили на необхідності подальшого розвитку військового капеланства, підтримки українських сімей,

допомоги військовим, а також роботи з людьми, які переживають наслідки війни. Представники релігійних організацій підкреслили готовність і надалі співпрацювати з державою задля зміцнення духовної та соціальної підтримки українського суспільства.

Президент Володимир Зеленський заявив, що всі пропозиції, озвучені під час зустрічі, будуть опрацьовані державними органами, а співпраця між державою та релігійними організаціями надалі посилюватиметься.

ДУБРОВНИЦЬКИЙ САМІТ ТРЬОХ МОРІВ: НОВИЙ ЕТАП ІНВЕСТИЦІЙ, БЕЗПЕКИ ТА РЕГІОНАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Наприкінці квітня 2026 року Дубровник знову став одним із ключових центрів європейської політичної та економічної дипломатії, прийнявши 11-й саміт Ініціативи трьох морів та супутній Бізнес-форум. Захід зібрав понад тисячу учасників з Європи, Сполучених Штатів Америки, а також представників міжнародних фінансових інституцій і провідних бізнес-структур.

Місто, яке десять років тому стало місцем започаткування цієї ініціативи, знову перетворилося на простір зустрічі політичних рішень, інвестиційних стратегій і довгострокових інфраструктурних планів у регіоні між Балтійським, Адріатичним і Чорним морями.

До Дубровника прибули президенти та прем'єр-міністри держав-учасниць Ініціативи, представники асоційованих країн і стратегічних партнерів, високопосадовці Європейського Союзу, міністри, відповідальні за енергетику, інфраструктуру, зовнішню політику та економіку, а також представники міжнародних фінансових інституцій і провідні інвестори.

Як країна-господарка та головуюча в Ініціативі, Республіка Хорватія під керівництвом прем'єр-міністра Андрея Пленковича підкреслила свою роль як регіонального транспортного, енергетичного та логістичного вузла Центральної та Південно-Східної Європи.

Дискусії були зосереджені на зміцненні транспортної, енергетичної та цифрової взаємопов'язаності, з особливим акцентом на розвиток коридорів Північ–Південь, інтеграцію енергетичних систем та підвищення стійкості Європейського Союзу в умовах глобальних змін і трансформації ланцюгів постачання.

Одним із ключових питань стала роль приватного капіталу та міжнародних фінансових інституцій у прискоренні реалізації великих інфраструктурних проєктів.

Учасники наголосили, що простір Ініціативи трьох морів дедалі чіткіше формує свою роль як стратегічного мосту між Європою та Азією, зокрема через розвиток нових транспортних і логістичних маршрутів та альтернативних глобальних коридорів, включно із Середнім коридором. Таким чином, Ініціатива дедалі більше набуває і ширшого геополітичного виміру.

Під час саміту відбулася також низка двосторонніх і багатосторонніх зустрічей, а також було підписано угоди у сферах енергетики, транспорту, цифрової трансформації та інвестиційного співробітництва. Особливу увагу приділено зміцненню енергетичної безпеки, розвитку інтерконекторів і стабільності постачання енергоносіїв у Центральній та Східній Європі.

Саміт у Дубровнику також відвідали низка відомих політичних діячів із регіону та з-за його меж. Серед них був і колишній президент України Петро Порошенко, що додатково підкреслило політичну вагу та міжнародний інтерес до Ініціативи трьох морів і її стратегічних цілей.

Особливий міжнародний внесок у саміт зробила й Україна. Українську делегацію очолила віцепрем'єр-міністерка України та міністерка економіки Юлія Свириденко, а до складу делегації увійшов і заступник міністра закордонних справ України Євген Перебийніс. Участь високопосадової української делегації підтвердила постійний інтерес Києва до Ініціативи трьох морів. Україна в цьому контексті розглядається як асоційована та зацікавлена

сторона, особливо з огляду на післявоєнне відновлення, розвиток інфраструктури та інтеграцію в європейські транспортні, енергетичні та безпекові системи. Її участь додатково підкреслила значення східноєвропейського простору для стабільності та довгострокового розвитку регіону.

Паралельно із самітом у готелі Valamar Lacroma відбувся Бізнес-форум, який зібрав представників понад тисячі компаній, інвестиційних фондів і банків розвитку. Дискусії були зосереджені на транспорті, енергетиці, цифровій індустрії, технологіях подвійного призначення та фінансуванні великих інфраструктурних проєктів.

Висновком бізнес-частини форуму стало те, що простір трьох морів із близько 120 мільйонами населення та значним економічним потенціалом є одним із найперспективніших ринків Європи, але потребує подальшої інфраструктурної інтеграції для повного розкриття свого потенціалу.

Дубровницький саміт підтвердив перехід Ініціативи трьох морів від етапу політичного мережування до етапу практичної реалізації проєктів і посилення інвестиційної динаміки. Дубровник ще раз закріпив свій статус символічного та фактичного центру європейської пов'язаності, а Хорватія додатково зміцнила свою роль держави, що об'єднує ключові транспортні, енергетичні та економічні напрями в єдиний стратегічний простір.

«КОЛИ НЕ СТУКАЮТЬ У ДВЕРІ»...

Так назвали збірку історій українців, які пережили російську окупацію.

Її презентація відбулася 7 травня 2026 року у Домі Європи в Загребі за співорганізації Посольства України в Республіці Хорватія та Східноукраїнського центру громадських ініціатив і за підтримки Представництва

Європейської комісії в Республіці Хорватія. Про особистий досвід і пережите розповіли співавтори збірки з Луганщини, Херсонщини та Київщини.

Географія російських злочинів, на жаль, охопила багато регіонів України. Щирі й водночас драматичні історії українців знайшли відгук у хорватської аудиторії — країни, яка також пережила зовнішню агресію.

«Після пережитої окупації смерть уже не страшна.. Набагато страшнішими є можливі страждання близьких і повернення окупації», - повторив кожен, хто пережив російську окупацію.

«Щоб цього не допустити, щоб інші країни ніколи не відчули цього жаху, необхідно спільними зусиллями зупинити агресора і вибудувати сильну та стійку Європу, що не можливо без участі України», - підкреслювали учасники заходу

25-РІЧЧЯ ІНСТИТУТУ МИСТЕЦТВ: МІСТ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ХОРВАТІЄЮ

7 травня 2026 року в Івано-Франківську відбулися урочисті заходи з нагоди 25-річчя Навчально-наукового інституту мистецтв Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. Ювілейна подія стала не лише святом одного з провідних мистецьких освітніх осередків України, а й важливою міжнародною зустріччю науковців, митців, освітян та представників української діаспори. У межах святкування відбулася

Міжнародна наукова конференція «Регіональні, національні, міжнародні виміри взаємодії мистецтва, культури і освіти: актуальні проблеми, тенденції та перспективи розвитку», яка об'єднала учасників з України та зарубіжжя.

Івано-Франківськ цього дня став місцем зустрічі творчих і наукових традицій, де мистецтво постало як важливий чинник збереження культурної пам'яті, розвитку освіти та зміцнення міжнародних зв'язків. Учасники конференції говорили про сучасні виклики мистецької освіти, роль культури у формуванні національної ідентичності та значення міжнародного партнерства.

Урочистості відкрили представники університетського керівництва та міжнародних партнерських інституцій. Свої вітання виголосили ректор університету Валентина Якубів, директор Навчально-наукового інституту мистецтв Володимир Федорак, ректор Українського Вільного Університету в Мюнхені Лариса Дідковська, представники Київського національного університету культури і мистецтв, а також президент Українського культурно-просвітнього товариства «Кобзар» у Загребі Славко Бурда.

Особливого значення під час конференції набуло представлення багаторічної співпраці між Інститутом мистецтв та українською громадою Хорватії. Ця співпраця, започаткована ще у 1990-х роках, стала прикладом ефективного культурного діалогу між Україною та Хорватією. Вона сприяє збереженню української культурної ідентичності за кордоном, розвитку мистецьких проєктів та поглибленню наукових зв'язків.

У своєму виступі президент УКПТ «Кобзар» (Загреб) Славко Бурда наголосив на важливості партнерства, яке протягом десятиліть об'єднує науковців, митців і представників української громади Хорватії. Він відзначив роль Інституту мистецтв у розвитку міжнародних культурних ініціатив та збереженні української спадщини у світовому просторі.

Під час ювілейних заходів було відзначено заслужених науковців і митців, які зробили вагомий внесок у співпрацю з УКПТ «Кобзар» у Загребі. Серед них — професорка Віолетта Дутчак, професорка Ганна Карась, професорка Ольга Фабрика-Процька, доктор мистецтвознавства Іріна Дундяк, заслужена діячка естрадного мистецтва України Леся Королик-Бойко, а також педагог і музикант Богдан Парумба, діяльність якого має важливе значення для розвитку української та русинської музичної традиції в Хорватії.

Окремо було підкреслено багаторічну організаційну та наукову працю професорки Віолетти Дутчак, її роль у реалізації міжнародних мистецьких проєктів, проведенні конференцій та підготовці спільних наукових видань. Також відзначено внесок Ольги Фабрики-Процької та Ганни Карась у дослідження української діаспори й розвиток культурних зв'язків між Україною та Хорватією.

Важливою частиною співпраці стали спільні фестивалі, концерти, мистецькі ініціативи та наукові видання, зокрема серія збірників «Українці Хорватії: матеріали і документи», яка стала вагомим внеском у збереження історії та культурної спадщини українців Хорватії.

Завершення конференції ознаменувалося презентацією колективної монографії про Інститут мистецтв та підтвердженням прагнення продовжувати міжнародну співпрацю. Учасники наголосили, що саме такі зустрічі створюють нові можливості для розвитку науки, культури й мистецтва.

Ювілейні заходи 7 квітня 2026 року в Івано-Франківську ще раз засвідчили, що Карпатський національний університет імені Василя Стефаника та його Інститут мистецтв є важливими центрами української гуманітарної науки, а партнерство з УКПТ «Кобзар» у Загребі — прикладом успішної культурної дипломатії та міцного духовного зв'язку між Україною і Хорватією.

Славко Бурда

234-Й ШЛЯХ ДОБРОТИ: ОРГАНІЗАЦІЯ ДОБРО ДОБРИМ – DODO ЗНОВУ НАДСИЛАЄ ДОПОМОГУ В УКРАЇНУ ТА ПОСЛАННЯ НАДІЇ

У травні 2026 року з Хорватії знову стартувала чергова місія солідарності та людяності. Організація ДОБРО ДОБРИМ – DoDo відправила свій 234-й гуманітарний транспорт допомоги в Україну, продовжуючи місію, яка вже роками об'єднує людей, міста та громади у спільному прагненні допомогти тим, хто цього найбільше потребує.

Цей транспорт допомоги — не просто черговий номер у довгому списку. За ним стоять дні роботи волонтерів, збору допомоги, пакування коробок і підготовки маршруту до людей, які живуть у надзвичайно складних умовах. Уже 234 рази було доведено, що солідарність не має кордонів і що допомога може стати реальною підтримкою там, де життя перебуває під загрозою.

Серед найважливішої допомоги цього разу є електрогенератор потужністю 165 кВт, призначений для міста Вінниця. У країні, де енергетична інфраструктура часто зазнає руйнувань через війну, такий пристрій означає набагато більше, ніж технічне обладнання — він забезпечує роботу лікарень, підтримку установ і більш стабільні умови

життя для людей, які вже довго живуть із перебоями електропостачання.

Генератор є пожертвою Осієцько-Баранської жупанії місту Вінниця, що ще раз підкреслює важливість співпраці державних установ, гуманітарних організацій і громадян у допомозі постраждалим від війни.

Водночас до Києва прямує медичне обладнання, продукти харчування та базові предмети першої необхідності. Ця допомога буде розподілена далі на схід України, у регіони, які найбільше постраждали від війни. Кожна коробка, що рухається в цьому конвої, несе свою історію — з продуктами для тих, хто голодує, ліками для хворих, медичним обладнанням для лікарів і, найголовніше, знаком того, що про них не забули.

Робота організації ДОБРО ДОБРИМ – DoDo базується на ідеї, що допомога має доходити до тих, хто її потребує найбільше. Від початку своєї діяльності, через допомогу постраждалим від криз і стихійних лих у Хорватії, і до системної гуманітарної підтримки України після початку війни, організація будує мережу солідарності, що ґрунтується на праці, довірі та людяності.

Кожен транспорт вимагає великої організації — від збору пожертв і сортування допомоги до логістики та доставки на місце призначення. За кожною успішною поїздкою стоять волонтери та донори, які своїм часом і зусиллями перетворюють допомогу на реальну підтримку.

Однак, попри вже 234 відправлені транспорти, потреби залишаються. Лікарні все ще потребують обладнання, сім'ї — допомоги, а громади, постраждалі від війни, — підтримки для відновлення життя. Саме тому організація закликає всіх, хто може, долучитися — пожертвами, волонтерством або поширенням інформації.

Бо людяність не вимірюється лише великими жестами. Іноді одна коробка, один медикамент, один обід чи одне слово підтримки можуть змінити все.

234-й транспорт організації ДОБРО ДОБРИМ – DoDo знову вирушив в Україну. Він несе не лише допомогу, а й найважливіше послання: ви не самі.

ІСТОРІЯ ЯК ПРОСТІР ДІАЛОГУ – ТРИНАДЦЯТИЙ ФЕСТИВАЛЬ ІСТОРІЇ KLIOFEST 2026

З 5 до 8 травня 2026 року в Загребі відбувся тринадцятий Фестиваль історії KlioFest — одна з найважливіших культурних подій у Хорватії, присвячених популяризації історичної науки. У приміщеннях Національної та університетської бібліотеки, Бібліотеки і читальні Богдана Огризовича, Сербського культурного центру, Філософського факультету та інших культурних установ зібралися історики, дослідники, студенти, учні та численні прихильники історії. Фестиваль запропонував багату програму круглих столів, презентацій книжок, виставок, майстер-класів і дискусій про різні історичні періоди — від античності до сучасності.

Особливу увагу привернула презентація книги Арміни Галіяш «Russkij mir i srpski svet. Ideje, projekti, ratovi» («Руський мир і сербський світ. Ідеї, проекти, війни»), яка відбулася 7 травня в межах програми KlioFest. Разом з авторкою в обговоренні книги взяли участь Максим Каменецький та Магдалена Найбар-Агічич.

Презентація відкрила важливі теми сучасної історії, політичних ідей та їхнього впливу на міжнародні відносини. У книзі аналізуються поняття та політичні проекти, які формували певні бачення простору Східної та Південно-Східної Європи, а також розглядаються воєнні процеси, пов'язані з цими ідеями.

Участь Максима Каменецького в цьому заході сприяла поглибленню дискусії, оскільки він представив власний погляд на складні історичні та політичні процеси, що визначають сучасний європейський простір. Розмова

навколо книги показала важливість історичної науки для розуміння актуальних подій, а також необхідність критичного аналізу історичних наративів, які часто мають значний вплив на суспільство й політику.

Цьогорічний KlioFest вкотре підтвердив свою роль як місця зустрічі різних історичних поглядів і наукових підходів. Завдяки численним дискусіям про ключові події, історичні ювілеї та нові дослідження фестиваль наблизив історію до широкої громадськості та продемонстрував, що історія – це не лише вивчення минулого, а й важливий інструмент для розуміння сьогодення.

Славко Бурда

● РАПТОВИЙ ФІНАЛ: ЧОМУ ВІЙНА НЕ ЗАКІНЧИТЬСЯ ЗА СТОЛОМ ПЕРЕГОВОРІВ

Війна в Україні, яка триває вже кілька років, завершиться не шляхом дипломатичних поступок чи офіційних угод, а раптово та за зовсім інших обставин. Таку думку висловив відомий український історик та політолог, професор Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор наук Максим Каменецький. На його переконання, нинішня стратегія Володимира Путіна всередині Росії дивовижним чином нагадує помилки Михайла Горбачова, які свого часу стали початком кінця радянської імперії.

Кінець прийде несподівано

За словами професора Каменецького, мирний договір наразі є неможливим з кількох фундаментальних причин. Те, що Росія називає «переговорами», насправді є ультиматумом, на який Україна ніколи не погодиться, оскільки це передбачало б відмову від власних територій. «Я впевнений, що війна закінчиться раптово, тоді, коли ми цього не очікуватимемо», — стверджує експерт.

Він наголошує, що стабілізація лінії фронту не означає завершення конфлікту. Справжні зміни відбудуться лише тоді, коли трансформації розпочнуться всередині самої Росії. Доки при владі залишається Володимир Путін, розраховувати на тривалий мир складно. Будь-які сценарії «заморожування» за кіпрським зразком вимагали б проведення референдуму, і Каменецький переконаний, що український народ не проголосує за таке рішення, оскільки анексія територій є грубим порушенням міжнародного права.

Паралель з Горбачовим: Інтернет як новий алкоголь

Однією з найцікавіших думок історика є порівняння сучасної політики Путіна з антиалкогольною кампанією Горбачова. Путін, який сам не користується соціальними мережами та смартфонами, намагається обмежити доступ

росіян до інтернету, вважаючи, що це допомагає Україні коригувати удари по російській території.

«Ситуація схожа на ту, що призвела до краху Михайла Горбачова, коли він боровся з алкоголізмом. Зараз вплив алкоголю на російське суспільство замінено впливом інтернету, і Путін робить те, що для Горбачова стало початком кінця», — зазначає Каменецький.

Демографічна катастрофа та виклики відновлення

Війна завдала нищівного удару по демографії України. Якщо у 1991 році населення країни становило 51 мільйон осіб, то сьогодні, за оцінками, залишилося близько 30 мільйонів. Понад 10 мільйонів людей виїхали за кордон. Особливо вражає статистика щодо столиці: на початку повномасштабного вторгнення кількість мешканців Києва скоротилася вчетверо — з 4 мільйонів до приблизно 900 тисяч, хоча згодом люди почали повертатися.

Найважчим викликом після війни стане саме повернення людей. Багато молодих та кваліфікованих українців уже встигли облаштуватися в Європі, і їхнє повернення для відбудови країни залишається під питанням.

Побут під час обстрілів: Життя в холоді

Професор Каменецький поділився особистим досвідом виживання в Києві під час важкої зими. Через руйнування енергосистеми (одна з трьох великих ТЕЦ Києва була повністю знищена, інші — серйозно пошкоджені) місто тривалий час залишалося без опалення та електрики.

«Температура води в кранах була лише 3–5 градусів. Ми гріли воду за допомогою похідних акумуляторів, щоб просто помитися. Про гарячу воду забули на місяці», — згадує він. Незважаючи на це, життя в місті продовжується: працюють магазини, ходить транспорт, хоча нічні атаки дронами стали постійною реальністю, що виснажує людей, особливо тих, хто зранку має йти на роботу, як-от хірурги чи викладачі.

Політична ситуація та міжнародна допомога

Щодо внутрішньої політики, Максим Каменецький зазначає, що Володимир Зеленський зберігає підтримку близько 60% населення. Хоча його владу критикують за скандали в оточенні та корупцію, українці цінують його зусилля на міжнародній арені та непохитну позицію у захисті держави. Проте проведення виборів під час війни експерт вважає неможливим.

На міжнародному рівні зростає скепсис щодо США, зокрема через позицію Дональда Трампа та блокування військової допомоги в Конгресі. Україна гостро відчуває брак систем Patriot, які є єдиним ефективним захистом від балістичних ракет. При цьому викликає обурення той факт, що в російських ракетах, які щодня руйнують українські міста, досі знаходять компоненти, виготовлені в західних країнах в обхід санкцій.

Майбутнє: Євросоюз чи «буферна зона»?

Професор категорично виступає проти ідеї перетворення України на «буферну зону» між Європою та Росією. «Буферна зона зазвичай перетворюється на поле бою», — наголошує він. Єдиним надійним шляхом для майбутнього країни він бачить вступ до Європейського

Союзу та отримання чітких гарантій безпеки, оскільки немає жодних запевнень, що Росія не нападе знову через кілька років.

Цікаві факти з джерел:

- Демографічні зміни: Населення Києва під час війни в певний момент впало до рівня менше мільйона осіб.
- Технологічний парадокс: Російські ракети продовжують містити західні деталі, незважаючи на санкції.
- Побутові труднощі: Взимку мешканці Києва вимірювали температуру води, яка становила лише 3-5 градусів за Цельсієм.
- Військова статистика: За перші два тижні конфлікту на Близькому Сході США використали більше ракет до систем Patriot, ніж Україна за кілька років війни.

Джерело: Матеріали інтерв'ю Максима Каменецького для видання Jutarnji list.

Редакція «Слово Кобзаря»

● ЛЮБОМИР СТАХОВ – МИТЕЦЬ МІЖ ДВОМА БАТЬКІВЩИНАМИ: УКРАЇНСЬКЕ КОРИННЯ ТА ВЕРШИНИ ХОРВАТСЬКОЇ СКУЛЬПТУРИ В ГАЛЕРЕЇ КЛОВИЧЕВІ ДВОРИ

У престижній Галереї Кловичеві двори в Загребі 16 травня 2026 року урочисто відкрито велику виставку «Замок митців – На небі з хмар», яка представляє творчість художників, пов'язаних із замком Оршич-Яковле та Міжнародним парком скульптур. Цей виставковий проєкт присвячений митцям, які протягом десятиліть творили в цьому унікальному мистецькому середовищі та залишили вагомий слід у розвитку сучасного хорватського мистецтва.

Серед видатних авторів, представлених на виставці, особливе місце займає професор Любомир Стахов – академічний живописець, скульптор і графік, митець українського походження, народжений у Боснії і Герцеговині. Його участь у цій виставці має особливе значення не лише для хорватського мистецького середовища, а й для української громади в Хорватії.

Життєвий шлях Любомира Стахова є прикладом гармонійного поєднання кількох культурних просторів: української спадщини його предків, боснійського середовища дитинства та молодості і хорватської мистецької традиції, у якій він сформувався як один із визначних представників сучасного мистецтва.

Життєвий і творчий шлях

Любомир Стахов народився 1944 року в Камічанах біля Прієдора. Художню освіту розпочав у Сараєві, де 1967 року закінчив Школу прикладного мистецтва. Перед вступом до Академії образотворчих мистецтв працював учителем образотворчого мистецтва в початковій школі в Козарці.

У 1974 році закінчив Академію образотворчих мистецтв у Загребі, живописний відділ, у класі професора Шиме Періча. Важливим етапом його професійного розвитку була робота у Майстерні Крсти Гегедушича та Любомира Іванчича у 1974–1978 роках – одному з найважливіших осередків хорватського мистецтва ХХ століття.

Від 1991 року Любомир Стахов працював в Академії образотворчих мистецтв Загребського університету: спочатку як асистент, потім як доцент, а згодом як ординарний професор до 2014 року. Своєю педагогічною діяльністю він виховав багато поколінь молодих художників і зробив значний внесок у розвиток хорватської мистецької освіти.

Неповторний світ форм Любомира Стахова

Світ форм Любомира Стахова займає особливе місце в сучасному хорватському мистецтві. Його творчість сформувалася незалежно від художніх мод і напрямів, створивши власну, впізнавану мистецьку мову.

Його скульптури – біоморфні й антропоморфні, сповнені символів, нагадують про давні архетипи, силу природи, походження людини та плин часу. У них поєднуються органічні форми, фантазія, пам'ять і роздуми про людське існування.

Працюючи в бронзі, теракоті, залізі, живописі, графіці та акварелі, Стахов створив багатогранний творчий доробок. Його роботи вирізняються експресивністю, глибокою фактурою поверхні та особливим відчуттям матеріалу.

Твори на виставці

На виставці представлено твори різних періодів творчості митця:

Скульптура: «Totem» (1984), бронза, 175 см ; «Bomba» (1995), бронза, 147 см; «Putnik» (2001), бронза, 95 см; «Homage Tarasu Ševčenku» (2006), залізо, 233 см;

Живопис: «Dolazak» (2009), олія на полотні, 100 × 100 см ; «Povratak» (2014), олія на полотні, 90 × 90 см; «Putovanje» (2017), олія на полотні, 100 × 100 см;

Акварелі: «Čuđenje» (2019); «Bijela šuma» (2024); «Iz prirode» (2025); «Jesen» (2025); «Ljeto» (2025); «Na obali» (2025); «Proljeće» (2025); «Straža» (2025); «Susret» (2025); «Svitanje» (2025).

Міст між українською та хорватською культурами

Для української громади в Хорватії, особливо для членів Українського культурно-просвітнього товариства «Кобзар» у Загребі, творчість Любомира Стахова має особливе значення.

Він є митцем, який своїм життям і працею поєднав українське походження та хорватський культурний простір. Його творчий шлях є свідченням того, що митці українського коріння зробили вагомий внесок у розвиток культури Хорватії.

Участь професора Стахова у виставці «Замок митців – На небі з хмар» є визнанням його багаторічної мистецької праці та його місця в історії хорватського мистецтва.

Сьогодні Любомир Стахов належить до визначних представників хорватської скульптури другої половини XX – початку XXI століття. Його творчість продовжує відкривати нові значення, а його мистецька спадщина залишається важливою частиною спільної українсько-хорватської культурної історії.

Любомир Стахов – митець двох культур, який своїм талантом створив власний неповторний світ форм і назавжди вписав своє ім'я в історію хорватського та українсько-хорватського культурного зв'язку.

ВЛАДИКА МІЛАН СТІПІЧ ОЧОЛИВ СВЯТКУВАННЯ СВЯТИХ КИРИЛА І МЕТОДІЯ У ЗАГРЕБІ

У неділю, 17 травня 2026 року, яка водночас відзначалася як Неділя отців Нікейського Вселенського собору, у Греко-католицькому співкафедральному соборі святих Кирила і Методія в Загребі відбулося зовнішнє святкування празника святих братів Кирила і Методія — слов'янських апостолів і співпокровителів Європи, а також покровителів греко-католицького співкафедрального собору. У греко-католицькому календарі їхній празник зазвичай відзначається 11 травня, а в римо-католицькому — 5 липня. Урочисту архиєрейську Божественну Літургію святого Івана Золотоустого очолив владика Мілан Стіпич, єпископ Крижевецький, у співслужінні численних священників і дияконів.

У своїй проповіді владика Мілан Стіпич наголосив на значенні святих слов'янських просвітителів в історії Церкви та, особливо, у християнізації слов'янських народів.

«Ми перебуваємо між великими святами Вознесіння Господнього на небо та Зісланням Святого Духа —

П'ятидесятницею. Саме в історичній та місіонерській діяльності святих Кирила і Методія ми бачимо дію Святого Духа в історії Церкви та в житті Христових учнів.

Ці двоє греків прислухалися до внутрішнього голосу і натхнення Духа та поставили себе на службу Божого Царства на землі, відмовившись при цьому від світських почестей і насолод, які вони, як здібні та видатні люди свого часу, могли б отримати.

Вони вирушили у нелегку місію проповідання Євангелія серед новоприбулих слов'янських народів Європи. Для цього вони упорядкували загальнослов'янську літературну мову, відому нам як старослов'янська або церковнослов'янська, створили для неї абетку та переклали Святе Письмо і богослужбові книги для потреб євангелізації.

Таким чином, вони не лише відкрили слов'янським народам шлях до Божого Царства і приєднали їх до великої родини Церкви, але й заклали основи всієї їхньої культури та ввели їх у європейський цивілізаційний простір.

Усе це почалося від того моменту, коли ці люди прислухалися до натхнення Святого Духа — тобто Божого голосу в собі — і віддали себе у розпорядження цьому Духові своїми талантами, волею та відданістю.

З дії Святого Духа в житті людини і цілих народів народжуються великі справи, величні діла Божого задуму та Його любові до людей.

Цей Дух і сьогодні щедро дарується нам. Дух проявляється у найрізноманітніші способи, використовуючи засоби цього світу, історії та людські таланти, щоб через світ поширювалося те добро, яке походить від Бога, — Божя турбота про Його створіння, яких Він у Святому Письмі називає Своїми дітьми.

І нас, які тут зібралися, Бог через Свого Святого Духа закликає відкритися Його дарам, віддати себе Божому задумові, поставити загальне благо та іншу людину вище за власні інтереси, щоб і ми стали знаряддями Божої любові та Божого благословення в цьому часі й просторі, у якому живемо.

Так на землі поширюється Боже Царство, а царство темряви зменшується», — сказав владика Мілан Стіпич.

У святій Літургії, в якій взяли участь численні віряни, також були присутні у своїх традиційних строях представники Жумберацьких ускоків — нащадки перших хорватських греко-католиків.

Співи хорватською та старослов'янською мовами очолив хор співкафедрального собору під керівництвом проф. Катерини Рончевич. У богослужінні служили також богослови Греко-католицької семінарії — найстарішої діючої установи греко-католицької спільноти в Хорватії.

Подячне слово наприкінці святкування виголосив настоятель загребської парафії та ректор семінарії о. Ненад Краячич.

На завершення було проспівано «Многоліття» Папі Леву, Загребському митрополиту монс. Дражену Кутлеші, Крижевецькому єпископу Мілану, священникам, дяконам, богословам, вірянам загребської парафії святих Кирила і Методія, усій Крижевецькій єпархії та всім християнам.

● ПРЕЗИДЕНТ РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ ЗОРАН МІЛАНОВИЧ ВІДВІДАВ МУЗЕЙ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ СЕМІНАРІЇ ТА КОНКАТЕДРАЛЬНИЙ СОБОР

У понеділок, 18 травня, президент Республіки Хорватія Зоран Міланович відвідав Сакральний музей Греко-католицької семінарії в Загребі та Греко-католицький конкатедральний собор Святих Кирила і Методія на вулиці Кирилометодська у Загребі та зустрівся з єпископом Міланом Стіпічем Крижевецьким, повідомила Адміністрація Президента.

Під експертним керівництвом куратора Сакрального музею Греко-католицької семінарії в Загребі Дражена Зетича, президент Міланович оглянув виставлені євангелія, ікони, антимінси (віттарні тканини), священницькі ризи, карбовані візантійські монети, літургійні предмети та інші цінності, які зберігаються греко-католицькими священиками та богословами понад три століття. На виставці також представлена Діва Марія Жумберацька, реліквія, яку ускоки привезли з собою приблизно 530 років тому, коли почали постійно селитися в Жумбераку.

Сакральний музей Греко-католицької семінарії є зареєстрованою установою, а його колекція ікон є об'єктом охоронюваної культурної спадщини Республіки Хорватія з 2008 року. Його було урочисто освячено та відкрито у 2021 році єпископом Крижевецьким Міланом Стіпічем у присутності тодішнього Апостольського Нунція в Хорватії Джорджо Лінгва з нагоди 340-річчя Греко-католицької семінарії в Загребі під керівництвом тодішнього ректора та парафіяльного настоятеля семінарії отця Данієли Вранешіча.

Після відвідування Сакрального музею президент Міланович відвідав греко-католицький собор Святих Кирила і Методія, який цього року відзначає 145-ту річницю свого заснування, та зустрівся з єпископом Міланом Стіпічем. У соборі співали «Многая літа» Папі Льву, єпископу Мілану та президенту Мілановичу. На зустрічі, окрім єпископа Стіпіча, були присутні канцлер Крижевецької єпархії отець Лівіо Маріян, ректор Греко-католицької семінарії Крижевецької єпархії отець Ненад Краячич та віце-ректор отець Святослав Коткєвич. Президента Мілановича супроводжували радник Президента з питань освіти Ядранка Жаркович, радник Президента з питань зовнішньої та європейської політики Невен Пелічарич та спеціальний радник Президента з питань культури Здравко Зіма, повідомив Офіс Президента.

ІКА

● У НАЦІОНАЛЬНОМУ МУЗЕЇ ЛІТЕРАТУРИ УКРАЇНИ ВІДБУЛАСЯ ПРЕЗЕНТАЦІЯ КНИГИ «А ЦЕ НАШ ПЕТЛЮРА» СПОМИНИ ПРО ГОЛОВУ ДИРЕКТОРІЇ ТА ГОЛОВНОГО ОТАМАНА ВІЙСЬК УНР

Сто років потому після трагічного пострілу в Парижі ім'я Симона Петлюри знову звучить в українському культурному просторі як символ боротьби за державність, силу духу й незламної віри в Україну.

Днями у Національному музеї літератури України відбулася презентація книги «А це наш Петлюра. Спомини про Голову Директорії та Головного Отамана військ УНР», упорядкованої істориком, письменником, професором Володимиром Сергійчуком. Видання приурочене до 100-х роковин убивства Симона Петлюри, яке сталося 25 травня 1926 року в Парижі.

До книги увійшли спогади сучасників – військових, політичних діячів, публіцистів та представників української еміграції, які особисто знали Симона Петлюру. На сторінках видання постає не лише державний діяч і головний отаман Армії УНР, а й жива людина, зі своїми переконаннями,

СИМОН ПЕТЛЮРА: СТО РОКІВ ПАМ'ЯТІ ПРО ГОЛОВНОГО ОТАМАНА, ЯКИЙ ЗАГИНУВ У ПАРИЖІ

характером і безкомпромісною відданістю Україні. Під час презентації також відбулося онлайн-підключення до наукової конференції «ХІ Петлюрівські читання», що проходила у Полтавському краєзнавчому музеї імені Василя Кричевського.

Упорядник книги Володимир Сергійчук наголосив на особливій ролі Полтави в українській історії – саме там народився Симон Петлюра, який згодом став одним із провідників українського визвольного руху ХХ століття.

Голова Український інститут національної пам'яті Олександр Алфьоров підкреслив важливість повернення українських героїв у суспільну пам'ять і наголосив, що сьогодні такі видання є особливо потрібними для осмислення нашої історії та формування національної свідомості.

Директор Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, де вивчається публіцистика Симона Петлюри, Юрій Бондар також розповів про встановлену Вченою радою інституту спеціальну відзнаку імені Симона Петлюри «Журналістика і державність».

Такі зустрічі – це не лише розмова про минуле. Це нагадування про тяглість української боротьби, про силу історичної пам'яті та про людей, які творили українську державність ціною власного життя.

25 травня 1926 року Париж став місцем трагедії, яка назавжди залишилася в історії українського визвольного руху. Того дня загинув Симон Васильович Петлюра — Голова Директорії Української Народної Республіки, Головний Отаман військ і флоту УНР, політичний діяч, який для багатьох українців став символом боротьби за незалежність.

Через сто років після його загибелі постать Петлюри залишається однією з найважливіших і водночас найбільш дискусійних постатей української історії ХХ століття. Його життя припало на добу великих потрясінь — падіння імперій, революцій, війн і спроб створити українську державу після століть бездержавності.

Симон Петлюра народився 1879 року в Полтаві. Молодим він долучився до українського національного руху, працював журналістом і публіцистом, відстоював право українського народу на власну культуру та політичне майбутнє. Події 1917 року відкрили перед ним шлях до великої політики. У час створення Української Народної Республіки він став одним із провідників українського війська, розуміючи, що без збройної сили незалежність залишиться лише мрією.

У вирі визвольних змагань 1917–1921 років Петлюра очолив Армію УНР і став Головним Отаманом військ і флоту. Під його керівництвом українські військові формування боролися за збереження державності проти більшовицької Росії, білогвардійських сил та інших противників українського руху. Поразка УНР змусила його залишити батьківщину, але не змусила відмовитися від ідеї незалежної України.

В еміграції Петлюра продовжував політичну діяльність. У Польщі, а згодом у Франції, він підтримував українські організації, спілкувався з колишніми військовими, працював над збереженням ідеї української державності. Для багатьох ветеранів Армії УНР і прихильників незалежності його ім'я стало символом надії: поки живий Петлюра — боротьба триває.

Та ця боротьба мала трагічний фінал. 25 травня 1926 року в Парижі, на вулиці поблизу Латинського кварталу, до Петлюри підійшов Самуїл (Шльома) Шварцбард. Після короткої розмови пролунали постріли. Петлюра отримав смертельні поранення і помер.

Його вбивство одразу стало міжнародною політичною подією. Шварцбард пояснював свій вчинок помстою за жертв єврейських погромів у роки громадянської війни.

Обставини замаху, мотиви вбивці та питання історичної відповідальності Петлюри стали предметом гострих суперечок, які тривають серед істориків і сьогодні. У 1927 році у Парижі відбувся суд над Шварцбардом, який привернув увагу світової преси.

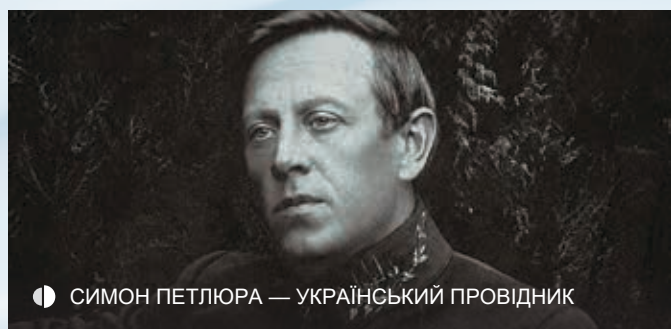
Після смерті Петлюри Париж став свідком великої жалоби української громади. 30 травня 1926 року відбулося прощання у Румунській православній церкві на вулиці Жан де Бове, де він часто бував на богослужіннях. Труна була прикрашена державним штандартом УНР із золотим тризубом, прапором 3-ї Залізної дивізії Армії УНР та військовими символами.

До храму прийшли його дружина Ольга, донька Лариса, представники уряду УНР в еміграції, генерали Армії УНР, ветерани визвольних змагань та тисячі українців, які жили у Франції. Разом із ними були представники інших народів — грузини, азербайджанці, поляки, французи, чехи, румуни та інші, для яких українська боротьба за свободу була частиною ширшого європейського прагнення до самовизначення.

Коли у храмі та перед церквою пролунала молитва «Вічна пам'ять», присутні схилилися на одне коліно. Похоронна процесія вирушила до кладовища Монпарнас. Попереду йшла поліція, за нею — численні вінки, труна, вкрита українським прапором, генерали Армії УНР і велика жалобна колона. Близько двох тисяч людей прийшли провести Головного Отамана в останню путь.

На кладовищі не було політичних промов. Після молитви хор виконав «Заповіт» Тараса Шевченка — твір, який став духовним символом українського прагнення до свободи.

Після смерті Петлюри пам'ять про нього продовжила жити серед українців у всьому світі. У багатьох країнах відбувалися панахиди, а в Парижі була створена Українська бібліотека імені Симона Петлюри, де збирали документи, книги, фотографії та речі, пов'язані з історією української державності.

СИМОН ПЕТЛЮРА — УКРАЇНСЬКИЙ ПРОВІДНИК

Друга світова війна принесла нові втрати: частину колекції бібліотеки було знищено або конфісковано. Проте деякі реліквії вдалося врятувати. Серед них — бойовий прапор 3-ї Залізної дивізії Армії УНР, який сьогодні зберігається в Україні як пам'ять про покоління, що боролось за незалежність.

У час смерті Петлюри українські еміграційні видання писали, що Головного Отамана поховали «у чужій землі» лише тимчасово. Його останки досі спочивають у Парижі, далеко від землі, за яку він боровся.

Симон Петлюра залишився в історії не лише як політик чи військовий керівник, а як символ епохи, коли українська державність виборювала своє право на існування. Його постать нагадує про складність минулого, про ціну незалежності та про покоління людей, які навіть після поразки не відмовилися від мрії про власну державу.

Через сто років після паризької трагедії пам'ять про Симона Петлюру залишається частиною української історії — історії боротьби, втрат і незламного прагнення до свободи.

Редакція «Слово Кобзаря» / Славко Бурда

«УКРАЇНЦІ ХОРВАТІЇ: МАТЕРІАЛИ ТА ДОКУМЕНТИ» — ВОСЬМА КНИГА ВИЙШЛА ДРУКОМ

Наприкінці травня 2026 року у Загребі вийшла друком восьма книга антології «Українці Хорватії: Матеріали та документи» — фундаментальне видання, яке є унікальним явищем в історії документування української присутності на теренах Балкан. За підтримки Ради національних меншин Республіки Хорватія повноформатний паперовий примірник нарешті побачив світ — після того як у 2025 році, через призупинення фінансування, антологія поширювалась виключно в електронному форматі. Це не просто академічна збірка: це живий літопис діаспори, значна частина якого написана під звуки сирен і в умовах щоденної загрози для життя.

Незмінним упорядником та відповідальним редактором усіх восьми томів серії є Славко Бурда — президент Українського культурно-просвітнього товариства «Кобзар» у Загребі. У своєму вступному слові він підкреслює: «Систематична робота минулого та цього року з більш ніж двадцятьма співробітниками з Хорватії, України та інших країн успішно та безперервно протягом останніх п'яти років дала результати». Ця серія є, за його словами, «живою енциклопедичною справою збирання матеріалу для написання історії української діаспори в Хорватії та на теренах південних слов'ян».

Восьма книга включає загалом 32 праці 22 авторів: 16 наукових студій, 9 публіцистичних матеріалів, 4 рецензії та 3 тексти із вже виданих книг. З 22 авторів — 14 постійно проживають в Україні і підготували 18 абсолютно нових, раніше не публікованих праць, і саме цей факт надає виданню особливої ваги: більшість із них писали свої дослідження в умовах воєнного часу, проводячи архівні дослідження попри щоденні ракетні обстріли. Крім авторів з України, у восьмій антології представлені 5 дослідників із Хорватії та 3 із Сербії. Рецензентами виступили доктори історичних наук, професори Степан Віднянський та Василь Даниленко. Важливим маркером академічного зростання серії є рецензія на попередній, сьомий том, підготовлена

Аллою Атаманенко — директором Інституту досліджень української діаспори імені Любомира Винара Національного університету «Острозька академія». Авторка наголошує, що збірник посів унікальне місце серед видань хорватської україністики завдяки фаховому науковому характеру матеріалів і широкій джерельній базі, яка відрізняє його від усіх інших україномовних видань у регіоні. Відкриває саму восьму антологію аналітична розвідка Володимира Сергійчука — завідувача кафедри історії світового українства КНУ імені Тараса Шевченка — про діяльність товариства «Кобзар» та значення всієї восьмитомної серії. Показово, що ця кафедра вже третій рік поспіль є співорганізатором «Днів української культури» у Загребі.

Значне місце в томі посідає Валерій Власенко — доцент Сумського державного університету, — який публікує дві праці: порівняльний аналіз міжвоєнної української політичної еміграції в Югославії та Румунії і студію про конкретні події 1921 року та перші спроби інституційного оформлення нашої громади на Балканах — обидві на основі матеріалів Державного архіву вищих органів влади та управління України. Микола Нагірний, викладач Володимирського педагогічного коледжу, представлений у цьому томі двома роботами: студією про Союз русинів і українців Хорватії як центральний орган діаспори та новою оригінальною працею про Віктора Давидюка як дослідника волинсько-хорватських зв'язків — теми, досі недостатньо вивченої в науковому обігу.

Галина Саган — професорка Київського столичного університету імені Бориса Грінченка — представляє першу частину масштабної розвідки про тридцятирічну співпрацю Посольства України в Республіці Хорватія з діаспорними інституціями, починаючи від призначення першого посла Анатолія Шостака у 1995 році. Повне продовження буде опубліковано в дев'ятій антології. До 100-річчя трагічного вбивства Симона Петлюри директор Інституту журналістики КНУ Юрій Бондар написав статтю, де аналізує Петлюру не лише як воєначальника, а передусім як видатного журналіста і державотворця, чий розуміння ролі преси у вихованні нації залишається напрочуд актуальним сьогодні.

Перлиною восьмого тому є вперше ґрунтовно висвітлений загребський період творчості Якова Гніздовського — всесвітньо відомого графіка і кераміста, чий роботи прикрашали Білий дім за часів президентства Джона Кеннеді. У 2025 році відзначалося подвійне 110-річчя від народження та 40-річчя від смерті митця. Ірина Дундяк детально описує його навчання в Академії образотворчих мистецтв Загреб у 1939–1944 роках і пошук власного стилю, а Ганна Карась досліджує творчий діалог Гніздовського з Мар'яном Кузаном у той хорватський період. Обидві авторки є професорками Прикарпатського

національного університету імені Василя Стефаника. Цей мистецький фокус підсилюється студією Віталія Козінчука — доктора мистецтвознавства з Івано-Франківська — про іконостас греко-католицької церкви святих Кирила і Методія в Загребі, де традиційний візантійський канон поєднується з інноваційними рішеннями художника Івана Пастеляка.

Дуже важливою є праця Віолетти Дутчак — доктора мистецтвознавства, завідувачки кафедри Прикарпатського університету — де досліджується, як і в якому обсязі українська культура представлена на сторінках хорватських енциклопедичних видань, з особливою увагою до рецепції саме музичної культури. Особливе місце в антології посідають дві студії з історії хорватської україністики Євгена Пащенка — покійного вченого, засновника україністики на філологічному факультеті Загребського університету. Їхня посмертна публікація в цьому томі є свідченням того, що наукова думка переживає свого автора. Олександр Шокало з Києва — відомий шевченкознавець і культуролог — подає розгорнуту статтю з фотоматеріалами, де осмислює «Заповіт» Тараса Шевченка як маніфест волі, що набуває нового гострого звучання в час повномасштабної агресії проти України.

Географія восьмої книги виходить далеко за межі Хорватії. Микола Цап із Новог Саду пише про митрополита Андрея Шептицького та русинів і українців Югославії та Сербії. Юстин Бойко систематизує архівні джерела про Студитську Лавру святого Обручника Йосифа в Камениці у Боснії. Людмила Попович — професорка україністики Белградського університету — публікує фрагмент своєї докторської дисертації «Русини й українці у Сербії», вперше перекладений українською мовою. Євген Кулеба присвячує ґрунтовний нарис 100-річчю товариства «Просвіта» в Боснії, а Павло Головчук — письменник і колишній редактор українських радіопередач у Баня-Луці — пише особистий есей про своє місто і людей Липовлян, надаючи діаспорній темі живого людського виміру. Галина Клинова-Дацюк простежує 80-річну діяльність Українського вільного університету в Мюнхені — установи, що стала кузницею кадрів для світового українства.

Книга Сергія Бурди «Історія України», друге розширене видання якої вийшло в Загребі у 2022 році, визнана хорватськими науковцями — зокрема, Томіславом Галовичем та Джуром Відмаровичем — піонерським внеском в інформаційний простір регіону: вона пропонує хорватському читачеві погляд на генезис України без «російської імперської призми», усуваючи прогалину, що тривалий час зберігалась у суспільній думці. Володимир Сергійчук у своїй критичній рецензії оспорує концепцію Сергія Плохія у хорватському перекладі книги «Брама Європи», захищаючи тезу про автохтонність українців на їхніх землях — полеміка, що виходить далеко за рамки академічного кабінету і має прямий вплив на формування пам'яті в хорватському суспільстві.

В умовах прийому в Хорватії понад 30 тисяч тимчасово переміщених українців — з шести мільйонів по всій Європі — антологія не обходить цю тему. Журналіст Стоян Обрадович в інтерв'ю з секретарем Марією Семенюк-Сімеунович документує, як спільна допомога біженцям зміцнила позиції громади в хорватському суспільстві. Анна Лимич-Войнарович публікує інтерв'ю зі Славком Бурдою та два нариси про «Дні української культури» у Загребі

2024 і 2025 років — обидва тексти відразу після подій вийшли у всеукраїнському журналі «Слово просвіти» в Києві. Серед праць самого Славка Бурди у цьому томі — студія про єпископа Діонізія Нярадія з нагоди 150-річчя його народження, виступ на онлайн-конференції з нагоди 80-річчя Українського вільного університету та матеріал про презентацію книги Андрія Лимича «Ми — Рід Елеми».

Перша презентація восьмої антології відбулася 4 жовтня 2025 року під час Міжнародної науково-практичної конференції у Греко-католицькій семінарії у Верхньому місті Загреб, в рамках «Днів української культури – Загреб 2025». Офіційна презентація паперового видання запланована на початок жовтня 2026 року, також у рамках традиційного міжнародного заходу «Дні української культури – Загреб 2026». Ця книга — доказ того, що культура є однією з форм спротиву, а пам'ять — зброєю. Написана під сирени, видана всупереч труднощам, вона стверджує: поки є ті, хто документує, українство не зникне — ні в Загребі, ні в жодному куті світу.

Редакція «Слово Кобзаря»

ДНІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ У ВУКОВАРІ

На початку червня 2026 року у Вуковарі відбувся традиційний культурний захід «Дні української культури Вуковар 2026». Головним організатором і носієм усіх заходів було Українське культурно-просвітнє товариство «Іван Франко» з Вуковара. Захід відбувся за підтримки Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія, Вуковарсько-Сремської жупанії та міста Вуковар.

Цьогорічний захід був присвячений видатному українському письменникові та борцю за українську державність Іванові Франку з нагоди 170-ї річниці від дня його народження (1856 р.) та 110-ї річниці від дня його смерті (1916 р.). З цієї нагоди в приміщенні Українського дому була організована виставка, присвячена його життю та творчості.

Центральне святкування відбулося 6 червня 2026 року в Хорватському домі у Вуковарі. Це була чудова нагода почути багато теплих слів про діяльність та досягнення української громади Вуковарського краю. Разом зі співаками та танцюристами Українського культурно-просвітнього товариства «Іван Франко» з Вуковара виступили гості зі Славонського Броду та Шумеча — члени культурних товариств «Україна» та «Андрій Пилих». До святкування також долучилися представники Українського культурного товариства «Іван Сенюк» із міста Кула — центру української громади в Бачці, у північній частині Воєводини (Республіка Сербія).

Програма була наповнена українськими народними танцями, виступами хорових колективів та музичних

гуртів. Протягом півторагодинного концерту було виконано велику кількість народних танців і традиційних українських пісень. Захід став також місцем зустрічі великої кількості шанувальників української пісні, музики, слова, писемності та мови. Учасники та гості ще раз підтвердили важливість збереження української культурної спадщини поза межами Батьківщини. Саме завдяки таким традиційним міжнародним культурним заходам зміцнюються єдність, взаємозв'язки та збереження культурної й національної ідентичності української громади. Дні української культури у Вуковарі мають особливе значення, адже, окрім представлення багатой культурної спадщини, вони сприяють об'єднанню українців Хорватії, Сербії та інших країн, а також передачі цієї спадщини молодим поколінням.

Після культурно-мистецької програми святкування продовжилося у великій залі ресторану навпроти Українського дому. До учасників приєдналися гості з Українського культурно-просвітнього товариства «Кобзар» із Загреба, які представили журнал «Слово Кобзаря» та нове, восьме видання антології «Українці Хорватії: матеріали та документи».

Під час дружнього спілкування відвідувачі мали змогу оглянути виставку, присвячену Іванові Франку — письменнику, публіцисту та борцю за свободу і незалежність України. Його творчість і сьогодні має велике значення для українського народу, який продовжує боротьбу за свою свободу, територіальну цілісність і державний суверенітет. Виставка також нагадала про історичні зв'язки між українцями та хорватами. Предки сучасних українців Хорватії переселилися на ці землі близько 130 років тому, за часів Австро-Угорської монархії, коли Галичина, Буковина та Закарпаття входили до її складу, так само як Хорватія, сусідня Воєводина та Боснія і Герцеговина.

Під час урочистостей та подальшого спілкування місцеві політики й посадовці висловили слова підтримки українській громаді, а також Україні та українському народові в їхній боротьбі за мир, свободу та збереження державного суверенітету. Хвилиною мовчання було вшановано пам'ять усіх загиблих жертв війни в Україні. Це була також нагода згадати жертв Вуковара та Хорватської війни за незалежність, які віддали свої життя за свободу своєї держави.

Святкові заходи та культурну маніфестацію українців Вуковара висвітлювали численні місцеві засоби масової інформації.

Наступного дня, у неділю 7 червня, учасники зібралися в греко-католицькій церкві на Українській вулиці у Вуковарі, де була відслужена Божественна Літургія. Ця подія стала особливою нагодою для дітей-першопричасників, які прийняли Святе Причастя — Тіло і Кров Христові.

Дні української культури у Вуковарі вкотре підтвердили свою важливість як традиційний міжнародний захід, що об'єднує представників української національної меншини, їхніх друзів та численних шанувальників української культури. Ця маніфестація є не лише презентацією багатой культурної спадщини через пісню, танець, музику та літературу, а й вагомим внеском у збереження єдності, національної ідентичності, мови, писемності та культурних цінностей українського народу. Саме тому вона посідає особливе місце в житті української громади Хорватії та є мостом співпраці, дружби й взаєморозуміння між народами.

Славко Бурда

«СЛАВА» — ПОЕТИЧНА ШАНА УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ ТА ЙОГО БОРОТЬБИ ЗА СВОБОДУ

Поетична збірка «Слава» є двадцятою книгою у вражаючому творчому доробку Томіслава Домовича та підтвердженням його багаторічної й впізнаної присутності на хорватській літературній сцені. Це автор, який протягом десятиліть залишався вірним власній поетиці та мистецькій самобутності, не піддаючись мінливим літературним тенденціям. Його поезію вирізняють потужна метафоричність, глибока емоційність і неповторний стиль, який легко впізнати серед сучасних хорватських поетів. Окрім поетичної творчості, Домович є редактором, автором оповідань, літературно-критичних оглядів і сценаріїв, а також митцем, який, попри численні труднощі та несприятливі обставини, зберіг цілісність своєї творчої особистості.

Про збірку «Слава» ґрунтовну статтю написала також поетеса Анна Лимич Войнарович, яка водночас переклала українською мовою однойменну антологію поезії Томіслава Домовича. До цієї антології увійшли вірші, присвячені українському народові, який бореться за свою свободу, незалежність і державний суверенітет. Хоча в хорватському літературному середовищі збірка залишилася дещо недооціненою, її художня цінність була визнана за межами Хорватії, і вже цієї осені вона вийде друком українською мовою.

Томіслав Домович є одним із найавторитетніших сучасних хорватських поетів, який у своїх віршах переконливо та художньо виразно відобразив трагедію

війни, людські страждання, а також силу спротиву й надії. Як учасник Вітчизняної війни в Хорватії, він особисто пережив воєнні випробування та боротьбу за свободу своєї країни. Саме цей досвід допоміг йому глибоко зрозуміти та відчувати боротьбу українського народу за збереження власної держави, свободи й національної ідентичності.

Тому не випадково свою антологію воєнної поезії він назвав «Слава». Цією назвою поет віддає шану українським захисникам і водночас утверджує символіку слів, які стали всесвітньо відомим гаслом українського спротиву: «Слава Україні!» — «Героям слава!». У його поезії звучить універсальне послання про право кожного народу на свободу, гідність і мир.

Поруч із Томіславом Домовичем у цій творчій та гуманістичній місії перебуває його багаторічна подруга — поетеса, письменниця та літераторка Бісерка Голеш Гласнович, яка своєю діяльністю також сприяє розвитку культурних і літературних зв'язків між хорватським та українським народами.

Про збірку «Слава», її сприйняття, український переклад і значення для хорватсько-українських культурних взаємин ми також пишемо у щойно виданій восьмій книзі «Українці Хорватії: Матеріали та документи», яка містить цінні свідчення, документи й матеріали про співпрацю хорватських та українських діячів культури, а також про міцні зв'язки, що поєднують два народи в часи великих історичних випробувань.

Таким чином, збірка «Слава» залишається не лише важливим літературним явищем, а й вагомим документом людської солідарності, взаєморозуміння та спільної боротьби за свободу, незалежність і людську гідність.

Славко Бурда

ГЛОБАЛЬНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ САМІТ У БЕРНІ: КУРС НА ПЕРЕМОГУ, ВІДБУДОВУ ТА ЄДНІСТЬ

Глобальний український саміт відбувся 5–7 червня 2026 року в Берні, де зібралися понад 350 представників українських громад, організацій та установ із понад 50 країн світу. Саміт був організований Світовим конгресом українців, Українським товариством Швейцарії та Міністерством закордонних справ України з метою посилення глобальної підтримки України, координації діяльності діаспори та планування довгострокової відбудови держави.

До учасників звернулися високопосадовці українського уряду, представники дипломатичного корпусу та міжнародних інституцій. Було наголошено на ключовій ролі української діаспори у наданні гуманітарної, політичної, фінансової та експертної підтримки Україні, а також у збереженні національної ідентичності серед мільйонів українців, які проживають за межами Батьківщини.

Президент Володимир Зеленський підкреслив, що діаспора є «потужним тилом і голосом України у світі», подякувавши українцям за кордоном за їхній внесок у підтримку держави під час війни. Він закликав і надалі посилювати міжнародну адвокацію на користь військової та гуманітарної допомоги Україні, зміцнення санкцій проти Росії, використання заморожених російських активів для відбудови України та притягнення винних до відповідальності за воєнні злочини.

Особливе враження на учасників справили виступи українських військових і бойових медиків, зокрема Юлії Паєвської (Тайри), яка поділилася досвідом роботи на передовій. Також учасники наголосили на важливості освіти, культури та українського шкільництва для збереження національної ідентичності серед майбутніх поколінь українців у світі.

Кульмінацією Саміту стало ухвалення Бернської декларації світової української спільноти «Об'єднані в національних діях». У декларації підтверджено непохитну підтримку Збройних Сил України та відданість світового українства демократичному розвитку держави, її європейському майбутньому, верховенству права, свободі та людській гідності.

У документі визначено три головні спільні пріоритети: досягнення справедливого та тривалого миру через відновлення територіальної цілісності України та покарання винних за воєнні злочини; розбудова сильної, безпечної та успішної України, вільної від російського впливу, а також зміцнення світового українства, здатного виховувати нові покоління свідомих українських патріотів.

Саміт закликав українців усього світу продовжувати підтримувати захисників України, відстоювати інтереси держави через політичну участь та інформаційну діяльність, активно долучатися до відбудови країни, захищати українську мову, культуру й національну спадщину, зміцнювати співпрацю між громадами та протидіяти будь-яким спробам послабити міжнародну підтримку України або розколоти український народ.

Учасники наголосили, що світове українство є не лише символом єдності, а й стратегічною силою, життєво необхідною для перемоги, відбудови та майбутнього розвитку України. Бернська декларація завершується закликом до єдності, відповідальності та спільних національних дій заради свободи, майбутнього та процвітання України. Слава Україні!

Славко Бурда / Редакція «Слово Кобзаря»

ХОРВАТІЯ ТА УКРАЇНА ПОГЛИБЛЮЮТЬ СТРАТЕГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО: НОВІ ДОМОВЛЕНOSTІ В ЕКОНОМІЦІ, ПІДТРИМЦІ ВЕТЕРАНІВ ТА СПОРТІ

Загреб, 9 червня 2026 року — У столиці Республіки Хорватія відбулося третє засідання Спільної хорватсько-української комісії з економічного співробітництва, яке стало важливим етапом у розвитку двосторонніх відносин між Хорватією та Україною. Захід підтвердив високий рівень партнерства між двома державами та спільну готовність до подальшого зміцнення співпраці в економічній, гуманітарній та соціальній сферах.

Засідання співголювали міністр економіки Республіки Хорватія Анте Шушняр та міністерка у справах ветеранів України Наталія Калмикова. У роботі комісії взяли участь представники міністерств та державних установ обох

країн, які обговорили перспективи співпраці у сферах енергетики, промисловості, відбудови України, оборонних технологій, розмінування, цифровізації, туризму, спорту та ветеранської політики. Напередодні засідання віцепрем'єр-міністр Республіки Хорватія та міністр у справах хорватських ветеранів Томо Медвед разом із Наталією Калмиковою вшанували пам'ять загиблих і зниклих безвісти хорватських захисників біля Меморіалу Батьківщини в Загребі. Під час двосторонньої зустрічі сторони обговорили подальший розвиток співпраці у сфері підтримки ветеранів, реабілітації, психосоціальної допомоги та соціальної реінтеграції.

Томо Медвед наголосив, що Хорватія співпрацює з Україною у сфері ветеранської політики з 2016 року та за цей час стала надійним партнером у передачі знань і досвіду, здобутого під час післявоєнного відновлення країни. Особливу увагу було приділено програмам лікування та реабілітації українських поранених захисників, підтримці родин загиблих воїнів, а також розвитку адаптивного спорту як важливого інструменту фізичного та психологічного відновлення ветеранів.

Одним із головних результатів засідання стало підписання Протоколу третього засідання Спільної хорватсько-української комісії з економічного співробітництва. Документ підписали міністр економіки Республіки Хорватія Анте Шушняр та міністерка у справах ветеранів України Наталія Калмикова. Протокол визначає подальші напрями співпраці між двома державами у сферах економіки, енергетики, промислової кооперації, цифровізації, розвитку інфраструктури, оборонної промисловості та залучення хорватських компаній до проєктів відбудови України.

Під час відкриття засідання Анте Шушняр підкреслив, що Хорватія залишається сильним і надійним партнером України та готова ділитися своїм досвідом післявоєнної відбудови, розвитку інфраструктури, енергетичного переходу та європейської інтеграції. Він наголосив, що хорватські компанії вже беруть активну участь у проєктах в Україні, зокрема у сферах енергетики, розмінування, цифровізації та відновлення інфраструктури, і висловив готовність до подальшого розширення цієї співпраці.

Учасники засідання також обговорили перспективи збільшення товарообігу між двома країнами, розвиток інвестиційних проєктів та зміцнення співробітництва між хорватськими та українськими підприємствами. Особливий акцент було зроблено на залученні хорватського бізнесу до процесу відбудови та модернізації України.

Важливою подією стало також підписання Меморандуму про взаєморозуміння у сфері фізичної активності та спорту між Міністерством туризму і спорту Республіки Хорватія

та Міністерством молоді та спорту України. Документ підписали державний секретар Міністерства туризму і спорту Республіки Хорватія Йосип Павич та заступниця міністра молоді та спорту України Вікторія Рясна.

Меморандум створює офіційну основу для розвитку співпраці у сфері спорту, фізичної активності та молодіжної політики, сприятиме обміну досвідом, реалізації спільних програм і проєктів, а також активнішому залученню молоді до міжнародних ініціатив.

Проведення третього засідання Спільної комісії вкотре підтвердило спільну налаштованість Хорватії та України на подальше зміцнення стратегічного партнерства. Поглиблення економічної співпраці, підтримка українських ветеранів, розвиток спортивних і молодіжних програм, а також активна участь хорватських інституцій та бізнесу у відбудові України створюють міцну основу для подальшого розвитку двосторонніх відносин та реалізації нових спільних проєктів у майбутньому.

Новини Міністерство економіки Республіки Хорватії

● ПРЕЗЕНТАЦІЯ КНИГИ «СИН – ІСТОРІЯ ТОНІ»

У переповненій Великій залі видавництва Školska knjiga в Загребі у середу, 10 червня 2026 року, було представлено книгу «Син – історія Тоні» автора д-ра наук Зденка Герцега. Твір, який є також його першою літературною роботою, присвячений його синові Антонію Герцегу, хорватсько-французькому добровольцю та офіцеру Французької армії, який загинув 6 травня 2025 року поблизу Харкова в Україні під час атаки російського дрона, захищаючи поранених побратимів.

Вечір був сповнений емоцій, але водночас витриманий у гідному тоні пам'яті. Книга обсягом 198 сторінки подає хронологію життя Тоні — від сімейного коріння та дитинства, через військовий шлях, до участі в міжнародних місіях. Вона поділена на шість частин: «Корені та формування», «Від хлопця до воїна», «Життя в однострої», «Щит свободи», «Відлуння та спадщина» і «Спогади». Окрім тексту, видання містить сімейні фотографії, свідчення побратимів та художні роботи самого автора.

Автор Зденко Герцег, відомий хорватсько-французький науковець і керівник відділу епігеноміки в Міжнародному агентстві з вивчення раку (IARC/BOOЗ) у Ліоні, у своєму виступі наголосив, що книга виникла не з наукової амбіції, а з глибокої особистої потреби зберегти пам'ять про сина.

«Моя гіпотеза була любов, а результатом стали спогади», сказав Герцег, поєднуючи свій науковий спосіб мислення з процесом письма. Він зазначив, що писати було нелегко, але це допомогло йому прожити втрату. Особливо він підкреслив структуру книги, яка починається з родинного коріння, повертаючись до поколінь і до герцеговинського краю, звідки походить родина.

Він також згадав рішення сина долучитися до оборони України після шести місяців роботи в Польщі як інструктора в межах навчальної місії НАТО для українських військових. «Я знав, що просити його не їхати в Україну було б так само, як просити річку Неретву текти вгору. Це вже не був би Тоні», — сказав автор, додавши: «Пам'ять живе, коли її поділяють».

Про книгу також говорили редактор Жарко Івкович та рецензенти проф. д-р. н. Божо Скоко і проф. д-р. н. Дарко Марчінко. Івкович зазначив, що рукопис перевершив його очікування, оскільки замість документальної оповіді він отримав літературно сильний твір без патетики.

«Біль присутній на кожній сторінці, але ніколи не використовується для ефекту. Тут немає патетики чи маніпуляції емоціями, лише глибока потреба розповісти про одне життя і зберегти пам'ять», — сказав Івкович, підкреслюючи, що книга виходить за межі воєнної тематики і стає історією про характер, відповідальність і обов'язок.

Рецензент Божо Скоко наголосив, що твір також розповідає про хорватську емігрантську родину, її зв'язок із батьківщиною та цінності свободи й ідеалів. Дарко Марчінко додатково підкреслив психологічний і людський вимір книги та її багатшаровість.

На презентації були присутні й представники дипломатичного корпусу. До гостей звернулися посолка Республіки Хорватія в Україні Аніца Джаміч, посол України в Республіці Хорватія Василь Кирилич та посол Франції в Республіці Хорватія. Усі вони висловили вдячність Тоні Герцегу та його родині.

Особливо емоційним був виступ посла України Василя Кирилича, який сказав, що «України не існувало б без героїв, як Тоні Герцег», цитуючи також біблійні слова про найбільшу любов того, хто віддає життя за інших.

Програма презентації мала й мистецький вимір. Протягом вечора відбулися музичні інтермедії у виконанні Маї Іштанич у супроводі піаніста маестро Йосипа Цвітановича, які надали події додаткової емоційної глибини та завершили атмосферу пам'яті, вдячності й пошани.

Загалом презентація книги «Син — історія Тоні» стала більше, ніж літературною подією — вона перетворилася на вечір особистого свідчення, родинної пам'яті та публічного вшанування життя, сповненого вибору, відповідальності й жертвності.

Славко Бурда

УКРАЇНСЬКИЙ «ДУДАРИК» ПІДКОРИВ ЗАГРЕБ І ПОДАРУВАВ ЗАДАРУ НЕЗАБУТНЮ ЗУСТРІЧ З УКРАЇНСЬКОЮ ХОРОВОЮ ТРАДИЦІЄЮ

Незабутні музичні вечори української культури відбулися в Загребі та Задарі, де хорватська публіка мала нагоду почути один із найвідоміших українських хорових колективів — Львівську національну академічну чоловічу хорову капелу «Дударик».

12 червня 2026 року в Атріумі Музею міста Загреба відбувся концерт, який став справжньою мистецькою подією. Упродовж майже півторагодинної програми українські співаки представили близько двадцяти творів із багатой духовної, народної та світської спадщини України. Особливе місце у програмі посіли композиції з циклу «Пісні п'яти століть», що розкривають глибину й багатогранність української музичної традиції.

Виступ «Дударика» захопив численну загребську аудиторію високим професіоналізмом, потужністю чоловічих голосів та щирою емоційністю виконання. Кожен твір став своєрідною музичною розповіддю про історію, духовність і культурну пам'ять українського народу. Концерт завершився тривалими оплесками та теплими відгуками слухачів.

Після успішного загребського виступу колектив продовжив своє гастрольне перебування у Хорватії та 13 червня завітав до Задара, де у величній атмосфері кафедрального собору святої Анастасії відбувся концерт духовної музики. У стінах одного з найважливіших храмів міста звучали українські духовні твори, які подарували слухачам особливе відчуття краси, гармонії та єднання культур.

Задарська публіка тепло прийняла українських артистів, а виконання «Дударика» стало не лише мистецьким переживанням, а й символом дружби та культурного діалогу між Україною і Хорватією.

Завершенням задарської частини гастролей став український культурний вечір 15 червня 2026 року у Міській лоджії в Задарі, де поряд із музичною програмою відбулося відкриття виставки творів видатного українського художника Володимира Патики. Подія поєднала різні форми українського мистецтва — музику й образотворчу творчість, створивши цілісний культурний образ України.

Гастролю «Дударика» у Загребі та Задарі стали яскравою презентацією української хорової школи, її багатовікової традиції та духовної сили. Голоси львівських співаків подарували хорватським слухачам не лише прекрасну музику, а й можливість відчувати глибину української культури.

Ці концерти залишили по собі теплі спогади, щирі вдячність глядачів і ще раз підтвердили, що музика є мовою, яка об'єднує народи.

Славко Бурда

«УКРАЇНСЬКІ АКВАРЕЛІ» – ВЕЧІР ВИСОКОГО МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ЦЕРКВІ СВЯТИХ КИРИЛА І МЕТОДІЯ У ЗАГРЕБІ

У середу, 17 червня 2026 року в церкві Святих Кирила і Методія після Божественної Літургії відбувся винятковий концерт двох українських митців – скрипальки Лідії Футорської та акордеоніста Сергія Хоровця. Артисти представили програму під назвою «Українські акварелі», присвячену багатій українській музичній спадщині та творам видатних композиторів XVIII, XIX і XX століть.

Хоча концерт, на жаль, зібрав небагато слухачів, присутні мали унікальну нагоду насолодитися високим рівнем виконання та надзвичайним мистецьким переживанням, яке подарували музиканти своєю майстерністю, відданістю та любов'ю до української музики.

У програмі прозвучали твори видатних українських композиторів: Максима Березовського (1745–1777) – Соната для чемабало і скрипки, Юлія Мейтуса (1903–1997) – Allegro (пам'яті жертв Бабиного Яру), Миколи Лисенка

(1842–1912) – Рапсодія «Думка – Шумка», Михайла Скорульського (1887–1950) – «Ave Maria», а також твори Мирослава Скорика (1938–2020) – «Гуцульський танець» із фільму «Тіні забутих предків» та «Мелодія» з фільму «Високий перевал».

Особливу цінність цьому музичному вечору надала майстерна інтерпретація Лідії Футорської та Сергія Хоровця. Їхнє виконання продемонструвало всю красу звучання скрипки й акордеона – від ніжних, ліричних мелодій до потужних ритмів, натхнених українською традицією. Кожен твір був виконаний із великою художньою чутливістю, передаючи слухачам емоції, історію та духовний світ українського народу.

Програма «Українські акварелі» стала своєрідною музичною подорожжю різними етапами розвитку української композиторської спадщини, нагадуючи про багатство культури, яка через музику поєднує минуле й сучасність.

Після концерту відбулися подяки Надзвичайного і Повноважного Посла України Василя Кирилича та о. Мирослава Барничка, які висловили вдячність митцям за прекрасне виконання та внесок у культурне єднання через мистецтво.

Цей концерт був справді винятковим і надовго закарбується в пам'яті присутніх. Велика подяка талановитим музикантам – скрипальці Лідії Футорській та акордеоністу Сергію Хоровцю – за незабутній вечір української музики, сповнений краси, емоцій і високого мистецького рівня.

Славко Бурда

УКРАЇНЬСКА ПІСНЯ НАД АДРІАТИКОЮ: ЮВІЛЕЙНИЙ X УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ У РІЄЦІ

**Від Шевченкового Дніпра до Франкового Ловрана —
десять років культури, єдності та надії**

У період з 18 до 21 червня 2026 року узбережжя Адріатичного моря стало місцем великої зустрічі української пісні, слова, мистецтва і традиції. У Рієці та Ловрані відбувся ювілейний, десятий Український фестиваль музики, пісні, танцю та мистецтва — подія, яка за десять років перетворилася в один із найважливіших культурних осередків української національної меншини в Республіці Хорватія.

Цей Фестиваль своєю силою та ідеєю чується далеко — від України до Адріатичного моря, від Шевченкового Дніпра до Франкового Ловрана. Він став культурним мостом між Україною та Хорватією, місцем, де українська мова, пісня, література й мистецтво живуть, розвиваються

і передаються новим поколінням. Натхненням і головними організаторами цієї великої культурної історії є Культурно-просвітне товариство «Дніпро» — Рієка, на чолі з Ольгою та Віктором Камінськими, разом із численними співробітниками, митцями та діячами культури. Завдяки їхній праці Фестиваль за десять років вийшов за межі звичайного огляду й став простором зустрічі, навчання, творчості та збереження національної ідентичності.

За десять років свого існування фестиваль зібрав велику кількість співаків, солістів, музикантів, письменників, поетів, художників, диригентів, хореографів і діячів культури з України, Хорватії та інших європейських країн. Його значення особливо зростає в час, коли український народ уже п'ятий рік переживає важкий період війни. У таких умовах культура стає потужною основою виживання, єдності та надії.

Ювілейний Фестиваль — це не лише конкурс і представлення мистецьких досягнень. Це також школа майбутнього, де молоді українці в Хорватії навчаються, розвивають свої таланти та формують основу для нових поколінь співаків, акторів, письменників, поетів, диригентів і хореографів, які продовжуватимуть плекати українську мову, культуру, літературу й мистецтво.

Цьогорічний X Український фестиваль був присвячений двом великим постатям української культури — 155-й річниці від дня народження Лесі Українки та 170-й річниці від дня народження Івана Франка. У багатій програмі пісні, літератури, музики та мистецьких виступів ще раз підтвердилася сила української культурної спадщини.

Фестиваль розпочався спеціальним літературно-мистецьким вечором «Українське гроно в Ловрані», що відбувся біля пам'ятника Івану Франку, «Поет і Птах». У цьому символічному місці, на узбережжі Адріатики, українське слово та поезія знову зазвучали на повну силу, поєднуючи франкову спадщину з сучасними поколіннями українців.

Другий день Фестивалю ознаменувався міжнародним конкурсом «Українські сольні співи в Рієці», який уже десять років об'єднує виконавців різних поколінь. Від молодих талантів до досвідчених артистів — усі вони через пісню розповідали про Україну, її історію, традиції, біль і віру в майбутнє.

Особливо емоційними стали виступи молодих учасників, які довели, що українська пісня має майбутнє. Їхні номери стали свідченням того, що Фестиваль — це не лише конкурс, а й простір виховання, навчання та передачі культурних цінностей.

Літературне слово зайняло особливе місце в міжнародному заході «Франкові зорі», присвяченому 170-й річниці Івана Франка. Письменники, поети та молоді декламатори представили свої твори, підкреслюючи роль літератури як одного з ключових чинників збереження національної свідомості.

Четвертого дня, 21 червня 2026 року, ювілейний X Український фестиваль завершився великим гала-концертом під назвою «Завершальний акорд єдності». Це був вечір, що об'єднав усі фестивальні події — музику, пісню, танець, літературу й мистецтво — і став справжнім святом єдності та культурної сили.

Особливий внесок у успіх Фестивалю зробили члени міжнародного журі та численні поважні представники української й хорватської культури, а також установи, що підтримали цю важливу подію.

Вислів Ольги Камінської «Хто співає, той двічі молиться» став своєрідним гаслом Фестивалю. У пісні та мистецтві звучить любов до України, молитва за мир і перемогу та віра в майбутнє.

Десять років існування та постійна велика кількість учасників підтверджують, що Український фестиваль у Рієці перетворився на важливий культурний інститут української громади в Хорватії. Він демонструє досягнення культури й мистецтва, але водночас дає надію та силу новим поколінням берегти свою мову, традиції та культурну ідентичність.

Над Адріатикою знову зазвучала Україна — від Шевченкового Дніпра до Франкового Ловрана. Сильна, талановита й нескорена.

Славко Бурда

РІЄКА У ЗНАКУ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ: ПІСНЯ, СЛОВО Й МИСТЕЦТВО ЄДНАЮТЬ УКРАЇНУ ТА ЄВРОПУ

Українські солоспіви пролунали на берегах Адріатики

Український фестиваль музики, пісні, танців і образотворчого мистецтва в Рієці вкотре засвідчив силу культури як мосту між народами та людьми. Перший конкурсний день фестивалю був присвячений українським солоспівам, а вже перші звуки пісні «Повій, вітре, на Вкраїну...» у виконанні Миколи Ватажка символічно поєднали Україну та адріатичне узбережжя. Той «вітер з України» та його відлуння з Рієки до Батьківщини стали своєрідною метафорою культурного обміну та єднання.

У конкурсі взяли участь виконавці різних поколінь — від 13 до 83 років — з України, Хорватії та Словенії. Репертуар не мав тематичних чи жанрових обмежень: у творах звучала історія України, її сучасність, мрії та надія на перемогу.

Особливо емоційним моментом конкурсу стало виконання пісні «Пливе кача...» тринадцятирічною Валерією Попадинець із Хуста. Її кришталевий чистий голос і глибока інтерпретація зворушили членів журі, які одностайно присудили їй Гран-прі. У номінації інструментального мистецтва Гран-прі отримав Михайло Шейко з Любляни.

Перші місця здобули: заслужений народний хор України «Дарничанка» під керівництвом Петра Андрійчука (Київ), Іван Зорко (Рієка), Володимир Груньов (Україна), Олена Цігленяк (Загреб), Микола Ватажок (Україна) та Крістіна

● ЛАУРЕАТИ КОНКУРСУ «ФРАНКОВІ ЗОРІ — РІЄКА 2026»

Кравченко (Любляна). Другі місця отримали Наталія Комарницька з України та квартет «Древо волі» з Любляни.

«Франкові зорі» — зустріч літератури, поезії та нових талантів

Другою важливою частиною фестивалю став Третій міжнародний поетично-прозовий конкурс «Франкові зорі», присвячений 170-річчю від дня народження великого українського письменника Івана Франка.

Гран-прі одностайно присуджено письменнику, журналісту та заслуженому діячеві естрадного мистецтва України Олександру Балабку за романи про видатну українську оперну співачку Соломію Крушельницьку: «Кімоно для Баттерфляй» і «Ролі та манекени».

У номінації публіцистики перше місце здобула Наталія Тихолоз зі Львова за монографію «Великдень у Франкових». У номінації поезії/публіцистики перше місце отримала Юлія Бережко-Камінська з Бучі за збірку поезій «Гравітація слова» та біографічне видання про Сергія Параджанова. У номінації прози перемогла Катерина Герасименко з Дортмунда за роман «Синій, немов безмежне море» та новелу «Гра в хованки». Перше місце також здобула поетеса, співачка й мисткиня Ольга Угнівенко з Києва за цикл поезій «БарвиСТО».

Другі місця отримали Григорій Прилуцький (Хорватія) за книгу «Вишиванковий народ» та Валентина Лавринчук із Любляни за драматичний етюд «Ні, я жива, я буду вічно жити...».

Окремий блок ревію був присвячений молодим декламаторам. Серед відзначених — Єлизавета Євсеєнко, Анастасія Чистякова та Георгій Драгомирецький, які продемонстрували високий рівень виконання творів українських класиків, зокрема поезії Ліни Костенко.

Обидва конкурси відбулися завдяки організаторам фестивалю — Українському культурно-просвітньому товариству «Дніпро» (Рієка), яке очолює народна артистка України, примадонна Київської оперети та Хорватської опери Ольга Камінська, а також Віктору Камінському, представнику національної меншини у Приморсько-Горанській жупанії. Фінансову підтримку фестивалю надали Рада національних меншин Республіки Хорватія та Посольство України в Республіці Хорватія.

Український фестиваль у Рієці поступово перетворюється на важливу подію культурної дипломатії: він об'єднує українців у всьому світі, відкриває нові мистецькі таланти та зміцнює культурну ідентичність. Особливої подяки заслуговують Ольга та Віктор Камінські, які своєю невтомною працею будують мости дружби, миру та підтримки України.

Галина Дацюк

● ГАЛА-КОНЦЕРТ X. МІЖНАРОДНОГО УКРАЇНСЬКОГО ФЕСТИВАЛЮ ПІСНІ, МУЗИКИ, ТАНЦЮ, ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА, ПОЕЗІЇ ТА ПРОЗИ У РІЄЦІ

У неділю, 21 червня 2026 року, у святковій залі Бібліотеки Трсат у місті Рієка відбувся завершальний Гала-концерт X. Міжнародного українського фестивалю пісні, музики, танцю, образотворчого мистецтва, поезії та прози. Ювілейний фестиваль зібрав численних митців, виконавців, представників української громади, гостей з Хорватії та з-за кордону, а також багатьох шанувальників української культури.

Завершальний фестивальний вечір став кульмінацією багатоденної програми, присвяченої представленню та збереженню багатой української культурної спадщини. Через пісню, музику, танець, літературу та образотворче мистецтво учасники продемонстрували силу культури, що об'єднує людей, зберігає національну ідентичність і будує мости дружби між народами.

На початку урочистої програми організатори привітали присутніх гостей, серед яких був Віктор Камінський,

представники української національної меншини Приморсько-Горанської жупанії. Також було привітано членів фахових журі конкурсів «Українські солоспіви у Рієці» та «Франкові зорі», а також голів і представників українських культурних товариств у Хорватії та сусідніх країнах.

Особливо були відзначені Славко Бурда, голова Українсько-культурно-просвітнього товариства «Кобзар» (Загреб), Маріо Хас, голова УКПТ «Тарас Шевченко» з Каніже, Андрій Гевка, голова словенського товариства «Любляна–Київ», а також Алла Кендзера, представниця товариства «Україна–Світ».

Було також привітано представників українських і хорватських медіа, серед яких Галина Дацюк, представниця українського тижневика «Слово Просвіти», а також гостей з України, Польщі, Німеччини, Словенії та інших країн — усіх друзів і прихильників української культури.

Фестиваль відбувся за підтримки Ради національних меншин Республіки Хорватія та Приморсько-Горанської жупанії, а організаторами ювілейного десятого видання були Українське культурно-просвітнє товариство «Дніпро» (Рієка) та Українська громада Республіки Хорватії.

Святкову програму відкрив оркестр «Оберіг» Українсько-культурно-просвітнього товариства «Дніпро» (Рієка) виконанням інструментальних творів в обробці Андрія Шустя: «Ой, у лузі» та «За світ стали козаченьки». Їхній внесок в українську музичну культуру був відзначений подякою Національної української музичної спілки.

Особливою мистецькою подією стала декламація поезії великого українського поета Івана Франка, яку виконав голова журі конкурсу «Франкові зорі», письменник і заслужений діяч мистецтв Олександр Балабко, лауреат Гран-прі цього конкурсу.

Публіку також вразила Ольга Камінська, народна артистка України та голова УКПТ «Дніпро» (Рієка), виконанням романсу «Моєю золотою човном пливе моя душа».

Далі в програмі виступили переможці та лауреати конкурсу «Українські солоспіви у Рієці». Серед них — лауреат Гран-прі в категорії інструментальної музики Михайло Шейко з Любляни, рієцький тенор Давор Лешич, гостя з України Ольга Угнівенко, а також інші виконавці, які продемонстрували високий мистецький рівень і любов до української музики.

Багаті традиції українського фольклору представили учасники українських культурних товариств. Аматорський хор УКПТ «Тарас Шевченко» з Каніже виконав пісню «Ой, у гаю, край Дунаю», а танцювальний ансамбль цього товариства представив традиційний танець «Повзунок».

Особливу увагу глядачів привернули виступи молодих лауреатів: Олени Цигленяк, Івана Зорка, Наталії Комарницької, Крістіни Кравченко та Валерії Попадинець, володарки Гран-прі конкурсу «Українські солоспіви 2026».

Після виступу вокалістки Олени Цигленяк і трьох танцівниць слово взяв голова товариства Славко Бурда.

У своєму виступі він від імені УКПТ «Кобзар» (Загреб) подякував організаторам фестивалю, всім виконавцям, гостям з України та інших країн, а також усім, хто долучився

до успіху цього міжнародного культурного заходу. Він наголосив на багаторічній участі численних митців і культурних товариств у фестивалі, серед яких важливе місце посідає і УКПТ «Кобзар» із Загреба, яке своєю діяльністю послідовно сприяє збереженню та популяризації української культури в Хорватії.

Завершальну частину гала-концерту представили гості з України — Заслужений народний хор «Дарничанка», під мистецьким керівництвом Петра Андрійчука, заслуженого діяча мистецтв України, професора та голови Національної української музичної спілки. Їхній виступ і виконання української весільної пісні стали одним із найемоційніших моментів вечора.

Фінальною піснею концерту стало виконання «Єднаймося, мила родину», під час якого на сцені об'єдналися всі виконавці, члени журі та учасники фестивалю, створивши спільне емоційне завершення вечора, наповненого музикою, дружбою та єднанням, а вже як щирий емоційний фінал усі присутні разом із публікою спонтанно заспівали традиційну «Многая літа», подякувавши організаторам ювілейного 10-го фестивалю та побажавши йому подальшого розвитку, довголіття, єдності й культурної дружби.

Організаторкою фестивалю та режисеркою Гала-концерту була Ольга Камінська, ведучими програми були — Лаура Маркіч та Ольга Камінська, а за звук відповідав Младен Ленац.

X Міжнародний український фестиваль у Рієці ще раз підтвердив важливість культури й мистецтва у поєднанні людей, збереженні національної спадщини та створенні тривалих дружніх зв'язків між громадами. Гала-концерт у Бібліотеці Трсат залишився як вечір єдності, гордості та любові до української культури.

Славко Бурда

УЧАСТЬ УКПТ «КОБЗАР» – ЗАГРЕБ У Х ЮВІЛЕЙНОМУ МІЖНАРОДНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ФЕСТИВАЛІ В РІЄЦІ

У період з 18 до 21 червня 2026 року в Рієці відбувся Х ювілейний Міжнародний український фестиваль пісні, музики, танцю, образотворчого мистецтва, поезії та прози, який зібрав численних виконавців, митців і шанувальників української культури з Хорватії та з-за кордону. Серед учасників фестивалю було й Українське культурно-просвітне товариство «Кобзар» – Загреб, яке своїми виступами, участю в роботі професійних журі та урочистими зверненнями зробило вагомий внесок у багату програму цієї важливої культурної події.

У рамках фестивалю відбувся міжнародний конкурс «Українські сольні співи у Рієці», у якому УКПТ «Кобзар» – Загреб представила вокалістка Олена Цигленяк, професорка музики. Вона виконала пісні «Минає день, минає ніч», автором музики й тексту якої є Микола Мозговий, та «Пісня за добро». Особливістю виступу стала співпраця з молодими танцівницями – балериною Аліною Мараш та танцівницями Габрієлою і Міленою Мараш, які своїми хореографічними композиціями доповнили сценічну постановку.

Професійне журі високо оцінило якість виконання та нагородило виступ першою премією, а вокалістка Олена Цигленяк стала лауреаткою Міжнародного конкурсу «Українські сольні співи у Рієці».

Важливий внесок представники УКПТ «Кобзар» зробили також своєю участю у роботі журі фестивальних конкурсів. У п'ятницю, 19 червня 2026 року, у Бібліотеці на Трсаті в Рієці доктор професор Орест Шургот, віцепрезидент УКПТ «Кобзар» – Загреб, був членом журі міжнародного конкурсу «Українські сольні співи у Рієці».

ЛАУРЕАТИ КОНКУРСУ ТА ЧЛЕНИ ЖУРІ «ФРАНКОВІ ЗОРІ» НА Х ЮВІЛЕЙНОМУ ФЕСТИВАЛІ В РІЄЦІ

Наступного дня, у суботу 20 червня 2026 року, голова УКПТ «Кобзар» – Загреб Славко Бурда був членом журі міжнародного конкурсу української поезії та прози «Франкові зорі», а також мав за честь виступити з вітальним словом.

Завершальний день фестивалю, 21 червня 2026 року, був відзначений урочистим гала-концертом «Завершальний акорд єдності», який відбувся у Бібліотеці на Трсаті та став завершенням Х ювілейного Українського фестивалю в Рієці. У заключному концерті знову виступили представники УКПТ «Кобзар» – вокалістка Олена Цигленяк та танцівниці Аліна, Габрієла і Мілена Мараш.

Від імені УКПТ «Кобзар» – Загреб до присутніх звернувся голова товариства Славко Бурда, який висловив подяку організаторам фестивалю, керівництву УКПТ «Дніпро» з Рієки, пані Ользі та Віктору Камінським, а також усім учасникам, гостям і глядачам за успішну організацію заходу та спільний внесок у збереження й популяризацію української культури.

Участь УКПТ «Кобзар» – Загреб у ювілейному фестивалі в Рієці вкотре підтвердила важливість культурного єднання, мистецької співпраці та наполегливої праці задля збереження української культурної спадщини в Хорватії.

Славко Бурда

ОСТАННЯ ДОРОГА СЕСТРИ АЛОЙЗІЇ КЛЕПАЦ: ЖИТТЯ, ПРИСВЯЧЕНЕ БОГОВІ ТА СЛУЖІННЮ ЛЮДЯМ

4 червня 2026 року, у день Поклоніння Пресвятої Євхаристії, у монастирі Сестер Василіанок у Загребі відійшла до Господа сестра Алойзія (Даница) Клепац, ЧСВВ. Її життя стало тихим, але сильним свідченням віри, жертвовності та любові до Церкви і людей.

Сестра Алойзія народилася 18 березня 1941 року в Церніку, у побожній багатодітній родині Степана та Марії Клепац. Ще в юному віці вона відчула покликання до богопосвяченого життя. У 1956 році, отримавши благословення кардинала Алоїзія Степінца, вступила до Згромадження Сестер Василіанок у Крижевцях.

Її монаший шлях розпочався з прийняття монашого одягу 25 березня 1958 року. Через два роки вона склала перші обіти, а у 1963 році в Римі — вічні, віддавши своє життя служінню Богові та ближнім.

Особливим періодом її життя стала праця в Римі поруч із Блаженнішим кардиналом Йосипом Сліпим —

великим ісповідником віри Української Греко-Католицької Церкви. Протягом шести років сестра Алойзія з любов'ю та відданістю опікувалася ним після його звільнення з радянського ув'язнення.

Після повернення до Хорватії у 1970 році вона розпочала багаторічне служіння в Загребі. Протягом понад сорока років була пов'язана з Греко-католицькою духовною семінарією та храмом Святих Кирила і Мефодія. Вона працювала кухаркою, ризничкою, дбала про храм, церковний спів і молоде покоління майбутніх священників. Для багатьох вона залишилася не лише сестрою-монахинєю, а й людиною, яка вміла підтримати добрим словом, молитвою та щирою турботою.

Останні роки сестра Алойзія провела в монастирі Сестер Василіанок у Сошицях. Навіть у похилому віці вона залишалася активною: допомагала в монастирському житті, дбала про храм, кухню та церковний спів.

На початку 2026 року важка хвороба випробувала її сили. Вона прийняла цей хрест із глибокою вірою та християнською надією. 15 травня прийняла Святе Таїнство Єлеопомазання, готуючись до зустрічі з Господом.

8 червня у церкві Святих апостолів Петра і Павла в Сошицях відбулися похоронні богослужіння. У молитві зібралися сестри Згромадження, священники, семінаристи та вірні, які прийшли провести в останню дорогу людину, чие життя було присвячене служінню.

Сестра Алойзія Клепац залишила після себе пам'ять про просту, працювиту і глибоко віруючу жінку, яка щоденно свідчила Євангеліє не словами, а своїм життям. Її служіння стало даром для багатьох поколінь Церкви.

Вічна їй пам'ять!

ГЕРОЇЧНИЙ ОПІР ТА КУЛЬТУРНИЙ МІСТ: ЯК УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО ПІДКОРЮЄ ХОРВАТІЮ

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну стало не лише випробуванням для нації, а й потужним поштовхом до переосмислення української ідентичності у світі. У Хорватії, країні, що сама пережила болісний досвід війни за незалежність, зацікавленість Україною переросла з академічної цікавості у щире прагнення зрозуміти «цивілізаційний код» народу, що чинить героїчний опір.

Література як візитна картка нації

За словами професорки, літературознавиці та перекладачки Алли Татаренко, саме література є однією з найкращих «візитних карток» будь-якої культури. Вона містить квінтесенцію національного бачення світу, дозволяє побачити як спільні риси, так і унікальні особливості різних народів, а також щиро промовляє про людську душу та

● АЛЛА ТАТАРЕНКО — ЛІТЕРАТУРОЗНАВИЦЯ

свій час. Професорка зауважує, що раніше українська література була недостатньо представлена іноземними мовами, що призвело до слабкого знання України, її історії та ідентичності за кордоном. Проте героїчний опір українців став поворотним моментом, який інтенсифікував інтерес до України як такої та до її культури зокрема. Сьогодні хорватські читачі шукають у книгах відповіді на питання: що таке Україна, у чому її особливості і чому українці так самовіддано її захищають.

Хорватсько-українські зв'язки: від історії до сьогодення

Культурні та літературні відносини між Хорватією та Україною мають тривалу історію, але саме зараз вони переживають розквіт. Важливою ланкою у цьому процесі є перекладацька діяльність. В Україні читачі мають змогу знайомитися з вартісними творами хорватської літератури (переважно сучасної), тоді як у Хорватії завдяки плідній праці українців — зокрема Дарії Павлешен та Ани Дуганджич — українське слово стає дедалі ближчим для місцевої аудиторії.

Вагомий внесок у зміцнення цих зв'язків робить Хорватський ПЕН-центр. Особливо цінною є підтримка українських письменників через програми резиденцій, а також видання антологій сучасної української воєнної поезії. Серед знакових видань останніх років — антології «Україна 2022» та «Україна 2024», а також збірка поезій Вікторії Амеліної. Ці книги побачили світ завдяки зусиллям Томіци Байсича, який особисто перекладає вірші Вікторії Амеліної та Катерини Міхаліциної.

Цікаві факти про культурну близькість (інформація з ширшого контексту)

Ці факти допомагають зрозуміти глибину зв'язків, про які говорить Алла Татаренко:

1. Білі хорвати: Багато істориків пов'язують етногенез хорватів із територією сучасної Західної України (Прикарпаття), де у давнину існувало племінне об'єднання Білих Хорватів. Цей історичний міф створює особливий емоційний зв'язок між народами.

2. Львів та Загреб: Ці два міста часто називають культурними побратимами. Обидва міста довгий час перебували у складі Австро-Угорської імперії, що залишило

відбиток на їхній архітектурі, кавовій культурі та менталітеті мешканців. Професорка Алла Татаренко, яка працює в Загребському університеті, є живою сполучною ланкою між цими інтелектуальними центрами.

3. Спорідненість мов: Українська та хорватська мови мають високий рівень лексичної подібності, що полегшує роботу перекладачів та дозволяє читачам відчувати «рідність» текстів навіть у перекладі.

Майбутнє української книги в Хорватії

Діалог між культурами триває і на рівні фестивалів. Українські та хорватські письменники є регулярними гостями таких заходів, як «Вірш у регіоні» (Stih u regiji), організований Іваном Герцегом, який також публікує українську поезію в часописі «Poezija», та львівський Book Forum.

На думку Алли Татаренко, хорватському читачеві ще належить відкрити для себе багато імен. Серед авторів, чий твори заслужують на переклад хорватською мовою, вона виділяє:

- Артура Дроня з його прозою «Гемінґвей нічого не знає»;
- Анну Беспалу («Кассандра курить сигарети»);
- Остапа Сливинського («Словник війни»).

Українська література має що запропонувати хорватському загалу, а наявність талановитого покоління молодих перекладачів у Хорватії дає впевненість у тому, що цей культурний обмін лише зростатиме. Тема війни залишається важливою точкою дотику, але далеко не єдиною — коло контактів розширюється, а зв'язки стають дедалі міцнішими.

Редакція «Слово Кобзаря»

Джерело: express.24sata.hr

● ХОРВАТІЯ ЯК ПРОСТІР ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗАХИСНИКІВ І ДІТЕЙ

Поранені українські військові на лікуванні та реабілітації в Хорватії

Після початку російської агресії проти України у лютому 2022 року тисячі українських захисників і цивільних зазнали тяжких фізичних і психологічних наслідків війни. У межах міжнародного гуманітарного співробітництва Хорватія з 2023 року стала однією з країн, що організовано бере участь у прийомі та реабілітації поранених українських військових.

Перші поранені українські захисники прибули до Хорватії протягом 2023 року, що стало початком системної

програми лікування та відновлення. До сьогодні було організовано прибуття п'яти груп поранених, а загалом у програмі взяли участь близько 91 особи.

Після прибуття до Хорватії поранених розподіляють відповідно до виду та тяжкості травм у медичні заклади та реабілітаційні центри по всій країні. Програма включає гостре медичне лікування, хірургічні втручання, фізіотерапію, протезну та функціональну реабілітацію, а також психологічну підтримку.

Найбільша частина початкового лікування та спеціалізованої медичної допомоги відбувається у Загребі, у клінічних лікарнях та спеціалізованих клініках травматології, ортопедії та фізичної медицини. Подальша реабілітація проводиться у спеціальних лікарнях і центрах по всій Хорватії – зокрема у Вараждині, Крапинських Топлицях, Стубицьких Топлицях, Топуско та Ліпіку, а також у ветеранських центрах Міністерства хорватських захисників у Вуковарі, Шибенику та Сіні.

У цих установах поранені проходять тривалий процес відновлення, який включає фізичну реабілітацію, навчання самостійності та психосоціальну підтримку. Особливу роль відіграють фахівці різних профілів – лікарі, хірурги, фізіотерапевти, психологи та медичні сестри, які спільно працюють над відновленням функціональності та якості життя поранених.

Хорватський підхід також базується на власному досвіді Вітчизняної війни, що додатково поглиблює розуміння потреб українських захисників. Реабілітація таким чином виходить за межі суто медичного процесу і стає шляхом людської підтримки, довіри та солідарності.

Українські діти в Хорватії – турбота, безпека та відновлення

Поряд із допомогою пораненим захисникам Хорватія бере участь і в різних формах підтримки українських дітей, які постраждали від наслідків війни. Протягом останніх років діти брали участь у програмах перебування, реабілітації та психосоціальної допомоги, організованих за участю різних інституцій і гуманітарних ініціатив.

У цих програмах беруть участь різні організації, медичні заклади та місцеві громади в Хорватії. Серед міст, які були залучені до прийому та перебування дітей, – Загреб і Б'єловар, а також інші населені пункти, що забезпечили

безпечне середовище для відновлення та перебування дітей з України.

Акцент цих програм спрямований не лише на медичну допомогу, але й на створення відчуття безпеки, повернення до повсякденного життя та емоційне відновлення дітей, які зазнали воєнних травм.

Перебування українських дітей у Хорватії демонструє широту гуманітарної співпраці та залучення різних рівнів суспільства – від державних інституцій до місцевих громад і професійних команд, які щодня працюють із дітьми.

З 2023 року Хорватія стала важливим місцем лікування, реабілітації та відновлення українських захисників, а також підтримки дітей, які постраждали від війни. Програми допомоги, реалізовані через різні медичні заклади, реабілітаційні центри та ветеранські установи, свідчать про постійну солідарність і співпрацю між двома народами.

У цій історії немає лише статистики чи груп – є люди, які одужують, фахівці, які допомагають, і громади, які відкривають свої двері. Хорватія та Україна таким чином поєднані не лише історією та досвідом війни, а й спільною вірою у відновлення, гідність і життя після випробувань.

Славко Бурда

ВЕСНА–ЛІТО 2026: ЕСКАЛАЦІЯ МАСОВАНИХ ПОВІТРЯНИХ АТАК НА УКРАЇНУ

Навесні та на початку літа 2026 року війна в Україні перейшла в нову фазу інтенсивності повітряних ударів, що характеризувалася майже безперервними комбінованими атаками безпілотниками, крилатими та балістичними ракетами по містах, енергетичній інфраструктурі та транспортних вузлах. Уже у квітні спостерігалася хвиля багатоденних атак одразу по кількох регіонах, зокрема по Києву, Дніпру та Харкову, при цьому уражалися як цивільні об'єкти, так і критична енергетична інфраструктура. У Дніпрі під час одного з найсерйозніших ударів загинуло щонайменше десять людей, десятки були поранені, що стало продовженням тенденції ударів по міських районах глибоко в тилу.

У травні атаки стали дещо більш вибірковыми, але залишалися частими та руйнівними, з особливим акцентом на міста поблизу лінії фронту. Краматорськ і Запоріжжя неодноразово зазнавали ударів із жертвами серед цивільного населення та значними руйнуваннями. Паралельно тривали удари по енергетичній та логістичній інфраструктурі, тоді як Донбас і південні регіони залишалися під постійним тиском дронів і періодичних авіаційних атак. Загальна картина характеризувалася поєднанням масованих нічних ударів і менших, але регулярних атак протягом усього місяця.

Червень 2026 року став періодом найсильнішої ескалації, з майже щотижневими масованими ударами та рекордною кількістю використаних безпілотників і ракет. На початку місяця фіксувалися атаки із застосуванням сотень дронів і десятків ракет одночасно по кількох великих містах, включно з Києвом, Дніпром і Запоріжжям. У середині червня удари набули майже безперервного характеру: нічні хвилі ракет і дронів переважали систему протиповітряної оборони, що призводило до окремих проривів до міських районів та об'єктів енергетики.

23 червня ракетний удар по Кривому Рогу забрав життя трьох людей і поранив 25, при цьому місцева влада повідомляла про застосування балістичної ракети з касетною бойовою частиною. Наприкінці місяця зафіксовано особливо інтенсивні масовані атаки дронами і ракетами по кількох регіонах одночасно, включно з Києвом, Харковом, Дніпром і південними областями, із майже щоденними повітряними тривогами. Паралельно Україна посилює удари по цілях на території Росії та в окупованому Криму, що ще більше підвищило загальний рівень ескалації.

У сукупності період квітень–червень 2026 року демонструє чітку тенденцію до зростання інтенсивності та масштабів повітряних атак, із переходом до масованих комбінованих ударів із великою кількістю дронів і ракет у кожній хвили. Особливо в червні помітно майже безперервний характер атак із фокусом на енергетичну інфраструктуру, логістику та міські райони, що призвело до регулярних жертв серед цивільного населення та значних руйнувань у різних регіонах України.

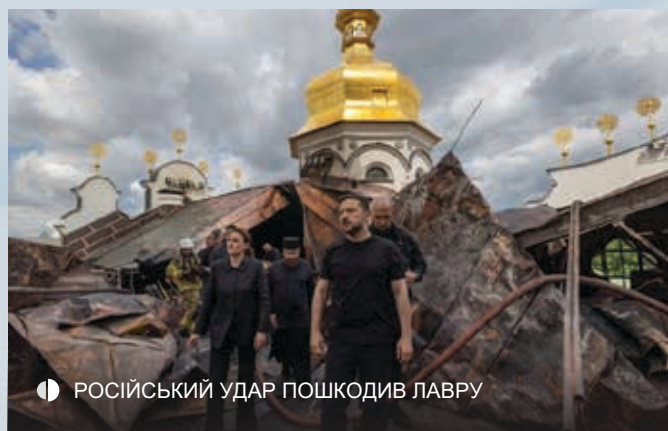
Редакція «Слово Кобзара»

● **НОВИЙ ФАЗОВИЙ ЗСУВ ВІЙНИ: ВІЙСЬКОВІ УДАРИ, ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ТА ЗМІНИ НА ПОЛІ БОЮ**

Останні два місяці стали одним із найдинамічніших періодів від початку повномасштабної війни. Україна значно посилює удари далекобійними безпілотниками по військовій та енергетичній інфраструктурі Росії. Під ударами опинилися нафтопереробні заводи, склади пального, логістичні вузли, військові аеродроми та транспортні об'єкти, що забезпечують російське угруповання військ. Метою цих операцій є послаблення спроможності Росії

забезпечувати фронт паливом, боеприпасами та технікою, а також зниження її військово-промислового потенціалу. На думку військових аналітиків, такі удари дедалі більше впливають на російську логістику та змушують командування перекидати додаткові сили для захисту тилівих районів.

Не менш важливою подією став прогрес України на шляху до членства в Європейському Союзі. У червні Європейська рада підтвердила незмінну підтримку України та ухвалила рішення про відкриття нового переговорного кластера в межах переговорів про вступ до ЄС. Це означає початок роботи над новими напрямками законодавчого та інституційного зближення з європейськими стандартами. Попри війну, Україна продовжує реалізацію реформ у сферах верховенства права, державного управління, боротьби з корупцією та функціонування демократичних інституцій. Відкриття нового кластера є підтвердженням того, що процес європейської інтеграції не зупинився й залишається стратегічним пріоритетом як для Києва, так і для Європейського Союзу.

Водночас зміни відбуваються і безпосередньо на фронті. За даними Генерального штабу та Головнокомандувача Збройних сил України, упродовж 2026 року українські сили повернули під свій контроль понад 600 квадратних кілометрів території, а в окремих районах змогли перехопити тактичну ініціативу. Хоча бойові дії залишаються надзвичайно інтенсивними, а Росія продовжує наступальні операції на сході країни, українська армія демонструє здатність не лише стримувати противника, а й проводити успішні контрнаступальні дії на окремих напрямках.

У сукупності ці події свідчать про те, що війна входить у новий етап, де дедалі більшого значення набувають технологічна перевага, далекобійні засоби ураження, стійкість економіки та міжнародна політична підтримка. Саме поєднання військових успіхів, європейської інтеграції та збереження міжнародної коаліції підтримки визначатиме подальший розвиток ситуації в Україні та безпекову архітектуру всієї Європи.

Редакція «Слово Кобзара»

Українське культурно-просвітнє товариство «Кобзар» Загреб

Устрінська вулиця 13, 10000 Загреб, Республіка Хорватія

ЗАГРЕБ, 2026